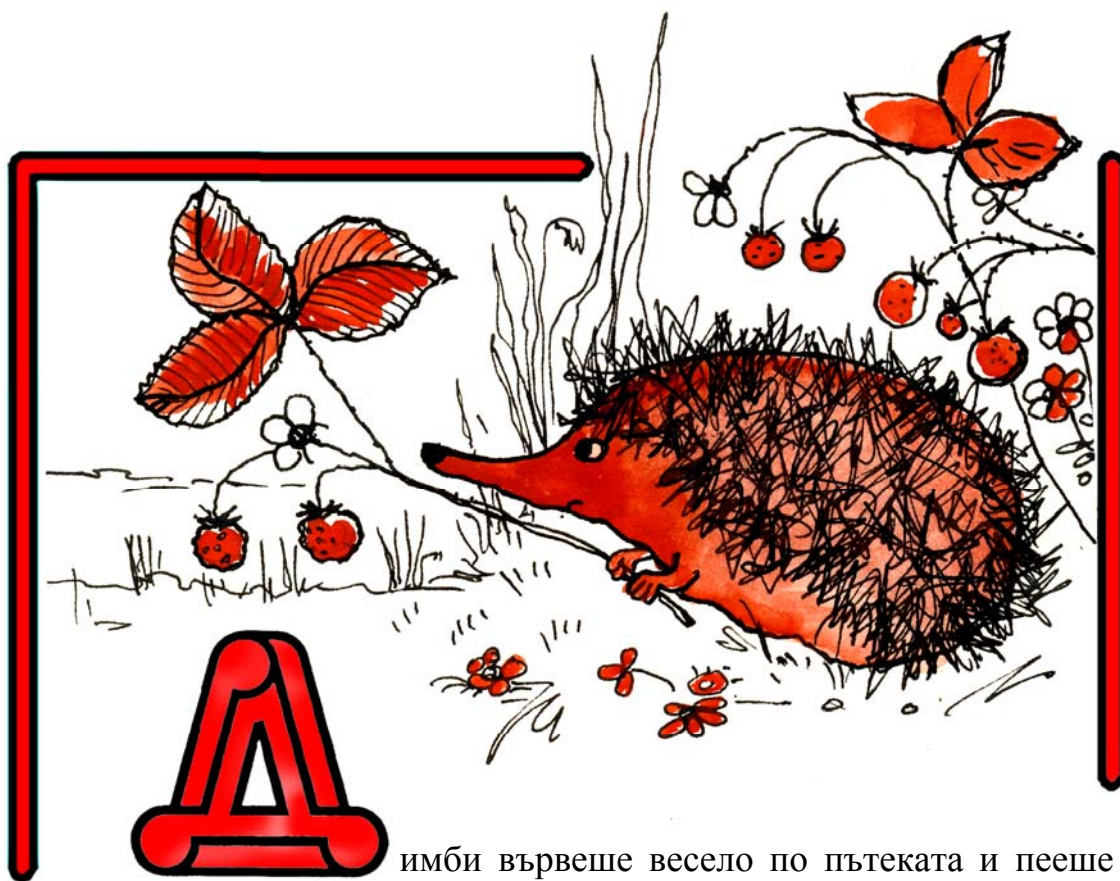

ДУПКАТА

имби вървеше весело по пътеката и пееше любимата си песен:

*Аз съм Димби, Димби, Димби!
Аз съм Димби, Димби, дом!*

Димби продължаваше да върви и продължаваше да пее любимата си песен:

*Аз съм Димби, Димби, Димби!
Аз съм Дим...*

Но не можа да продължи и полетя надолу. Наоколо стана тихо. Птичките, прекъснали чуруликането си, за да слушат по-добре песента на Димби, напразно напругаха слух, чакаха, чудеха се на какво може да се дължи внезапното прекъсване. Защото този, който беше изпял веднъж Дим... Трябваше да изпее и ...би. Така беше всеки ден. Къде изчезна песента? Какво се бе случило?

И да искаха, птиците не можеха да мислят дълго по този въпрос, защото по пътеката се зададе Домби, който също си имаше любима песен:

*Аз съм Домби, Домби, Домби!
Аз съм Домби, Домби, дим!*

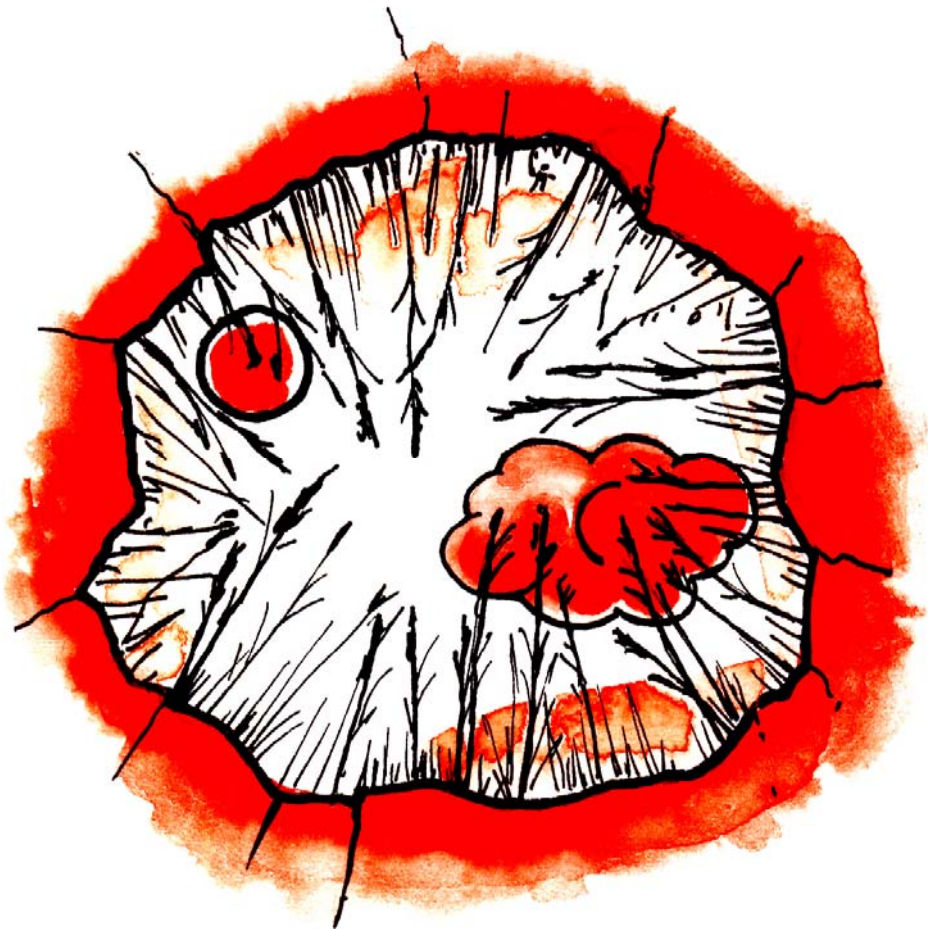
Хубаво крачеше Домби и хубаво пееше:

*Аз съм Домби, Домби, Домби!
Аз съм Домби, Дом...*

Домби не можа да продължи и полетя надолу,
надолу,
на
до
лу,

чак до дъното на дупката.

Димби се надигна, постоя малко на крака и ръце, попълзя и се изправи. Какъв ден беше горе, а какъв долу – полумрак. Той вдигна глава и погледна мястото, през което бе паднал. Между тревите се виждаше късче от небето. Иначе всичко бе наред, нищо не го болеше, нямаше го само настроението му. Той направи няколко крачки и се облегна в меката пръст – стената на дупката, ако можем да я наречем така. На дъното лежеше някаква особена купчина. Димби нито знаеше, нито искаше да знае какво представлява, засега оглеждаше и проучваше височината и ширината на дупката, макар че още в първите секунди му се изясни най-важното – тя е достатъчно дълбока, ако става въпрос за измъкване.

О, как сияеше горе небето, замрежено от стръковете на тревата!... Димби прокле тревата. Тя бе виновна. Тя замаскирваше входа на ямата. Все още не искаше да помисли за най-лошото. От къде на къде тъкмо днес, когато се събуди тъй бодро, намокри очи с два пръста и закричи по пътеката с надежда да срещне някого... от къде на къде точно днес, когато му се пееше най-много... Така де – от Къде на къде?... За падане в дупки си има специални същества, той е чувал, че някои понякога падат в дупки, ями и пещери. Явно, че е станала грешка. Не му остава нищо друго, освен да почака, докато грешката бъде исправена.

Особената купчина, която лежеше пред него, се раздвижи. Димби се уплаши и за всеки случай се премести към другата страна на ямата. Какво ли бе това особено нещо, прилично на купчина и на живо същество? Особената купчина започна да се изправя и постепенно се превърна в Домби.

– Домби! – изкрещя радостно Димби.

Най-после Домби се изправи, раздвижи глава и протегна ръце, сякаш да се предпази от нещо. Дясната му ръка бавно се премести към главата, намери темето и го опипа.

– Домби!...

Докато дясната ръка разтриваше темето, лявата шареше напред и встрани, като антена опипваше въздуха и го проучваше. Димби ясно видя дебеличките пръсти на приятеля си и нямаше място за съмнение – пред него се намираше Домби

– Домби, защо мълчиш?

Лявата ръка също се прибра до главата. Тя пък разтриваше слепоочието.

– Домби, обади се!.. Ти ли си?...

Домби сякаш не чуваше.

– Домби, ти ли си, или е нещо друго?

Домби отпусна ръце и завъртя няколко пъти главата си.

– Ако си нещо друго, кажи!... Оттук, както те гледам, приличаш на Домби!

Домби внезапно тръгна срещу него. Димби се усмихна, но после се намръщи, тъй като Домби се блъсна в лицето му.

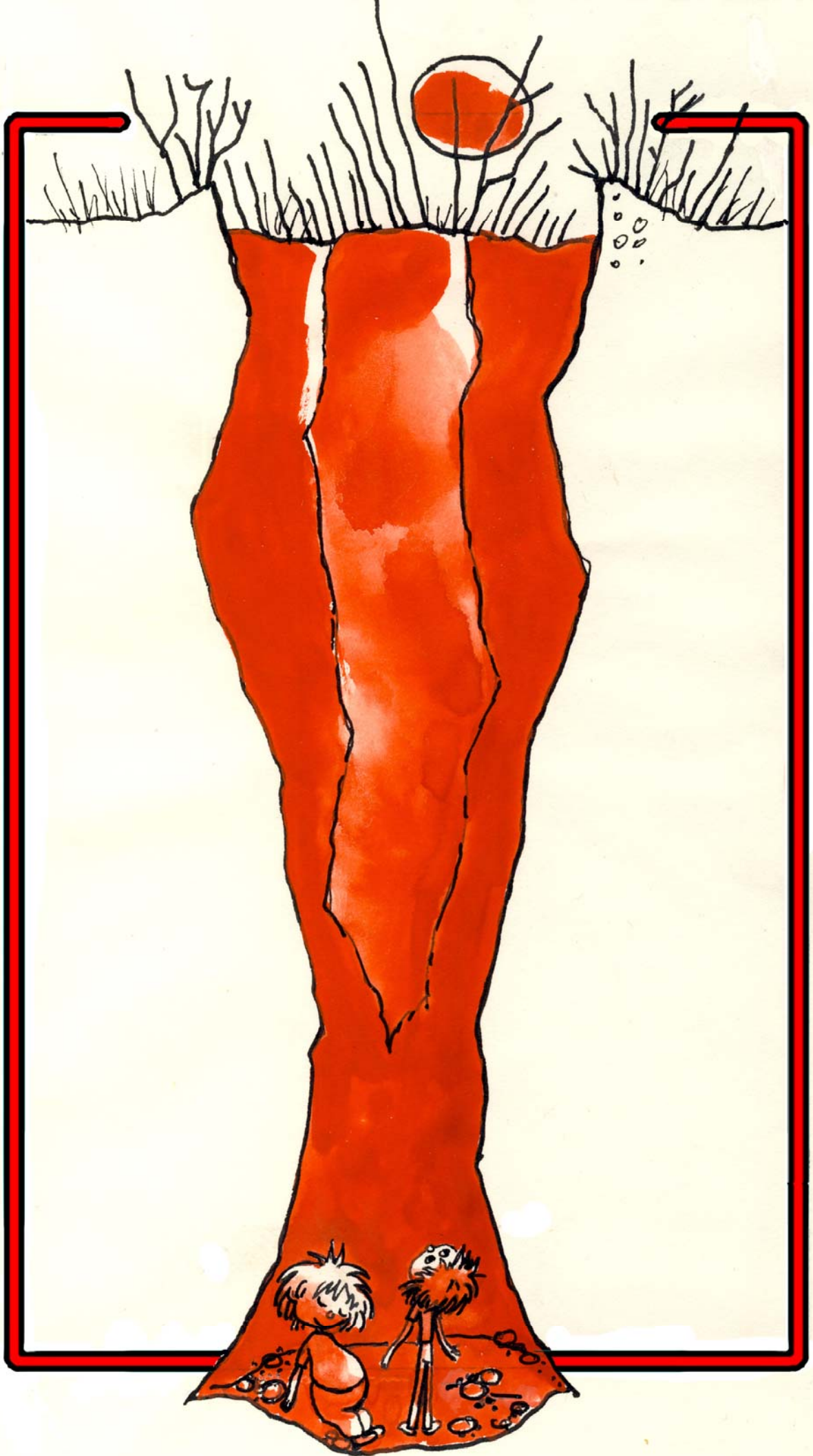
– Къде се буташ? – отдръпна се Димби. – Защо право в мен?

Домби се олюля и рухна на земята.

– Не си играй, Домби!...

Димби се наведе и вдигна ръката му. Потърси пулса и се умълча.

– Работиш, Домби!... Ето, работиш си нормално.

Так-так-так! – работеше пулсът на Домби, но самият той лежеше на земята. Димби се напъна, изправи го на крака, задържа го и го пусна. Домби се върна отново на земята, рухна.

Кой знае защо, Димби се огледа и се увери, че няма кой да му помогне. Отново се наведе, вдигна приятеля си, закрепил го на крака, но този ш не го пусна, а внимателно го поведе към стената на ямата и го подпря. Димби пое дъх, постепенно се отдели от Домби и го погледна.

– Домби, какво стана?... Нещо се случи, нали?... Кажи де!... Домби стоеше подпрян на стената като дърво и продължаваше да мълчи.

– Кажи поне къде се намираме?...

Домби неочаквано вдигна ръка и опипа главата си.

– Е, най-после! – зарадва се Димби. – Отново се движиш. Домби се отлепи от стената и направи стъпка напред.

– Браво, Домби!... Сега остава да проговориш... Хайде де!... Какво чакаш?

Домби го погледна в очите.

– Аз съм Димби! Първият ти приятел!

Домби го разгледа с интерес, сякаш да се убеди в казаното, и нищо повече.

– Докога ще мълчиш, кажи!... Не се занасяй!

Домби продължаваше да го гледа с интерес.

– Ще те ударя! – ядоса се Димби и замахна.

Но Домби не трепна.

– А! – учуди се Димби. – Защо не се пазиш?... Домби, Домби... станало ти е нещо!...

Някой запя. Димби се ослуша. Едва-едва се чуваше до дъното на дупката любимата песен на Мокси.

Аз съм Мокси, Мокси, Мокси!

Аз съм Мокси, Мокси, мо!

Песента се приближаваше бодро:

Аз съм Мокси, Мокси, Мокси!

Аз съм Мок...

Димби успя да се дръпне настрана, и то навреме, преди магарето да падне върху главата му...

– ...кси, Мокси мо! – довърши песента си магарето.

– Мокси! – извика радостно Димби.

– Да.

– Какво става днес?

– Чакай!... В момента се питам нещо.

– Запитай се по-скоро!

– Да! – рече Мокси след известен размисъл.

– Какво се запитва?
– Запитах се дали съм се ударил... Нищо ми няма Димби!
– Какво търсиш тук?
– Ами ти?
– Каж ми първо ТИ!
– Не, ТИ!
– Аз... такава...
– Каква?
– Това си ми е редовната разходка. Всяка сутрин
– ...вървиш, пееш и падаш, така ли?
– А, не. Всеки ден се разхождам и пея, но за първи път падам.
– И аз.
– Димби!... Не мога да разбера... Поне хиляда пъти, дори петстотин пъти съм вървял по пътеката и тя все свършваше на друго място.
– И аз... Винаги си свършваше някъде другаде. Беше най-обикновено място, където винаги виждах Домби и теб.
– И сега сме аз, ти и Домби.
– Уви!... Домби го няма.
– Защо, ето го.
– Да, но го няма.
– Как да го няма, като го виждам – учуди се Мокси. – Това е Домби!... Домби, нали си ти?
Домби го погледна, но не отвърна.
– Не е Домби – съгласи се магарето. – И както си вървах с песен, изведнъж... пътеката, която всеки ден свършваше на друго място...
– ... обикновеното място.
– Да, Димби... Изведнъж същата пътека свърши с нещо необичайно.
– Нещо друго – подсказа Димби.
– Нещо празно – добави Мокси.
– Нещо, което отгоре започва като дупка, а долу...
– ...завършва като дупка!
– Да – съгласи се Димби.
– Изведнъж песента ми спря, а тялото ми не спря и започна да слиза...
– Да пада!...
– Така де, да пада, пада, пада...
– Ти падаше по-късо.
– Не знам, видя ми се дълго... Димби!
– Какво, Мокси?
– Докато падах, аз МИСЛЕХ.

– Не думай!
– Докато падах, аз мислех за хубави неща и сънувах тръни. – Мокси се огледа и се отърси. – Май че ми няма нищо.

– От мисленето ли?

– От падането. – Той погледна Домби. – Домби! – Домби гледаше стената. – Познаваш ли ме? – Домби не му обърна внимание. – Познаваш ли ме? – повтори Мокси, но Домби и сега не реагира. – Аз съм Мокси! – И като разбра, че няма да му отвърнат, каза повече на себе си. – Тук има нещо!... Домби, това пък е Димби. – Нищо. Никаква реакция. – Не те позна – обърна се магарето към Димби. – Да не познае теб, както и да е, но мен, аз съм магаре.

– Лошо! – забеляза Димби.

– Тези неща не са хубави – съгласи се Мокси. – Той се превърна в предмет.

– Не точно – рече Димби.

– Е, предмет, който диша.

– Стоп! – прошепна Димби и се послуша.

Мокси също се послуша и обърна ушите си към отвора на ямата.

– Не чуваш ли нещо? – прошепна Димби.

– Не.

– Ослушай се пак.

Някой пееше. Горе. Песента се приближаваше.

Лиско вървеше бодро по пътеката и пееше любимата си песен:

Аз съм Лиско, Лиско, Лиско!

Аз съм Лиско, Лиско, ли!

До дупката оставаха няколко смешни метри:

Аз съм Лиско, Лиско, Лиско!

Аз съм Лиско, Лиссссс...

– Оппалааа! – извика Лиско и вкопчи задните си крака във водоравната земя, а предните – в отвесната. Главата му увисна като камбанка, но после се изправи.

– Спокойно! – промълви тихо лисичето. – Не бързай!... Остани така, успокой се и помисли!...

„И така... Какво стана?... Какво се получи на практика?... Аз си вървах по пътеката както всеки ден... Чакай!... Да не би?... Не, не сънувам. Тази сутрин станах както винаги, както винаги забравих да се измия и тръгнах. Отидох на Моята Полянка. Полежах на слънце. После изяхох пет или трийсет лешника. След това изяхох около петдесет и три къпини... Горе-долу петдесет и три. След това се запитах защо ли все още не ме викат, когато става късно и водата в Резедавия вир е вече затоплена?... Запях и тръгнах по пътеката, която всеки ден свършваше на друго място, а днес свършва тук,

където някой е поставил някаква дупка... Така че на практика се получи следното: аз щях да падна в дупката. Но не паднах, понеже съм Лиско... Такаа!. . После!... Няма после. Това е... Ако не внимавам, ще отида чак до края на дупката, който се намира не къде да е, а ДОЛУ.“

Лиско впи задните си крака още по-силно във водоравната земя, стисна здраво отвесната земя и започна да мести лапите си назад, докато почувствува, че вече стои изцяло върху водоравната земя. Отдъхна си и тогава почувствува истински страх, а малко след това дойде и светкавичната мисъл:

„Те са долу! – помисли си лисичето. – Аз съм Лиско и не можах да... Но те са наивни и са долу, събрани накуп.“

– Лискооо! – извика отдолу Мокси.

– Какво? – запита отгоре Лиско.

– Защо спря?

– Защо не продължи да вървиш? – запита и Димби.

– Защото не съм глупак.

– Ние сме долу! – отвърна Мокси.

– Знам – отвърна Лиско.

– Откъде знаеш?

– Не си спомням. Някой ми каза... Още вчера ми го казаха.

Долу се умълчаха.

– Всички сме тук – обади се Димби.

– Цялата глупава част от компанията – допълни Мокси.

– Чудна работа! – рече Лиско. – Всеки ден пътеката свършваше другаде и нямаше никаква дупка!

– Днес има – забеляза Мокси.

– Да – съгласи се лисичето. – Сега ще разбера дали пътеката си продължава зад дупката.

Лиско заобиколи внимателно отвора на ямата и веднага откри продължението на пътеката. След това започна някои необходими според него изследвания.

Долу чакаха.

– Домби – обърна се към приятеля си Димби, – кажи нещо... Моля те. Знаеш ли как ме тревожиш?

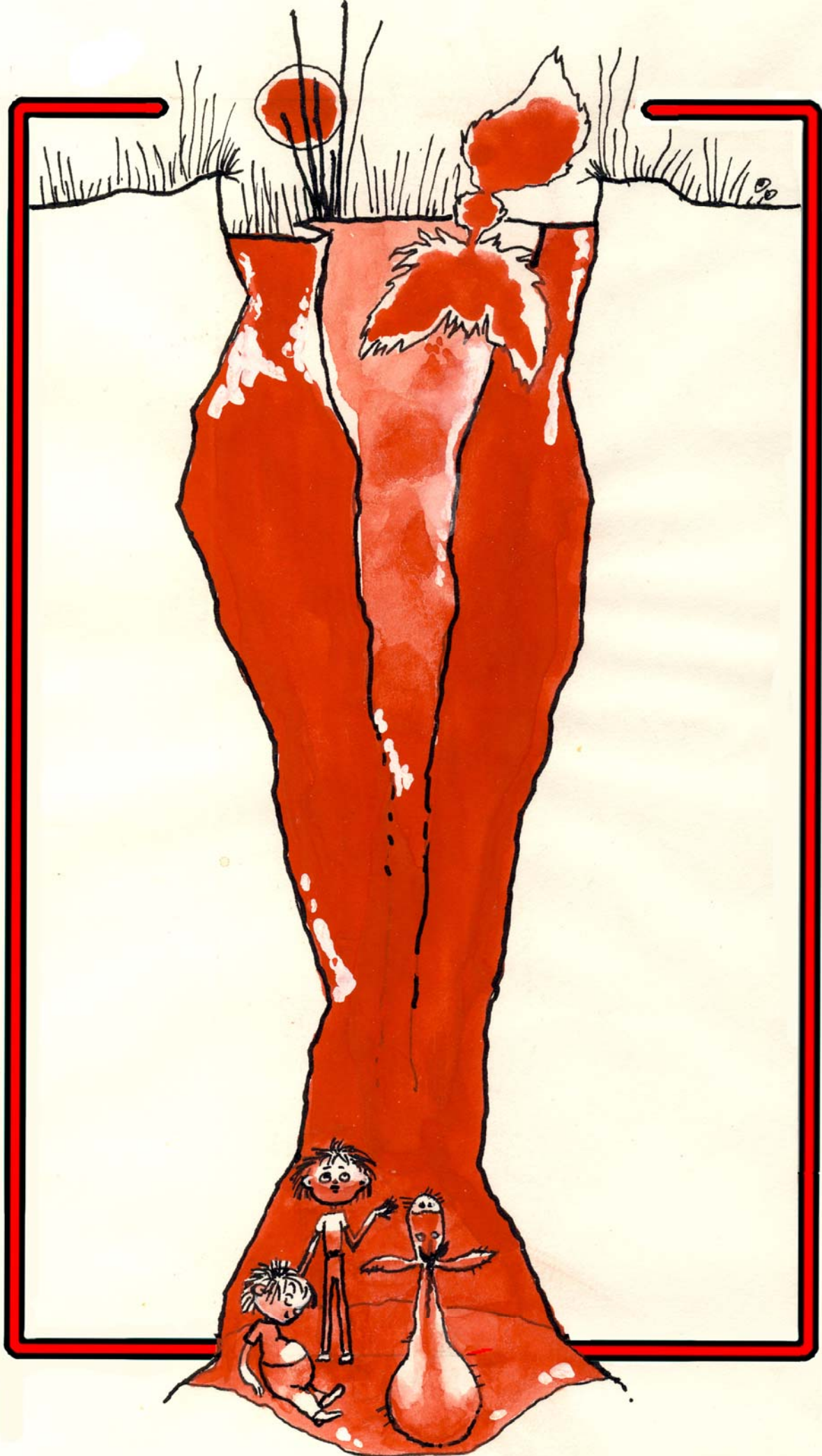
Нищо. Тишина.

– Домби не ми харесва – забеляза Мокси. – Какво да го правим?

– Нищо. Ще си го имаме такъв.

– После ще мислим – рече Мокси. – Първо да се измъкнем.

Лиско съобщи, че пътеката не свършва при дупката, а продължава от другата ѝ страна.

– Чудна работа! – разтревожи се Мокси. – За първи път чувам за пътека с дупка.

– А си беше естествена пътека – забеляза Димби.

– Друго нещо не се ли забелязва? – запита Мокси.

– Там е работата, че се забелязва – отвърна Лиско.

Димби и Мокси зачакаха да им кажат какво се забелязва, но Лиско мълчеше.

– Какво се забелязва? – запита нетърпеливо Мокси.

– Не искам да ви тревожа – отвърна Лиско.

– Кажи, кажи!...

– А, няма смисъл.

– Знаеш, че има – извика Мокси. – И вече сме разтревожени.

– Нищо особено – опита се да ги успокои Лиско. – Забелязва се, че този, който е издълбал дупката, е оставил тревата...

– По какъв начин?

– Нещо като маскировка.

– А така! – Мокси погледна Димби, после безчувствения Домби. – Значи дупката е издълбана и не е самостоятелна?

– Не е самостоятелна – усмихна се Лиско. – Бях тръгнал да ви търся.

– И аз – рече Димби.

– Така ли? – уж се учуди лисичето. – Защо?

– Викам си, къде е сега Лиско, да си направим едно хубаво приключение... И вместо приключение – в дупката.

– Приключението започнало! – каза весело Лиско.

– Така си е – съгласи се Димби, – само че е едно доста неприятно приключение. Стоиш в една дупка и нищо повече.

– Не е така!

– Защо? – учуди се Димби. – Добре ли е да стоиш в дупка?

– Чудесно е.

– Може, но за теб, понеже си горе. Ако си долу, ще говориш друго.

– Кажи му го! – нервира се Мокси.

– Казах му го! – отвърна Димби.

– Отгоре всеки знае да вика чудесно!... – натърти Мокси.

– Тази дупка е неприятна – започна да обяснява Димби. – Не можеш да отидеш никъде, нито да пееш, нито да се къпеш в реката.

– Разбра ли? – извика Мокси.

– Знам – усмихна се лисичето.

– Знам, че знаеш!... Отгоре всеки знае да знае. Ела долу, да видиш!...

– Какво искаш? – продължаваше да се усмихва Лиско. – Да се джасна като вас ли?

– А, защо? – Мокси употреби доста особен тон. – Живей си горе!...

– Подигравай се! – допълни Димби.

– А ние тук да гнием – добави Мокси.

– На мен ми е добре – отвърна весело Лиско.

– Знам – рече тъжно Димби.

– Гледам си слънцето, ходя навсякъде... Нямате си представа колко е хубаво горе!

– Добре, но млъкни!

– И туй ми било приятел!

– Приятел! – възмути се Мокси. – Мани го такъв приятел!

– Защо? – учуди се Лиско. – Пак съм ви приятел... Ще идвам да си говорим, ще ви питам как сте, ще ми отговаряте... Няма да ви забравя. Може да минат години, но ще идвам.

– Какви години? – уплаши се Димби.

– Остави го тоя! – рече Мокси. – Не го слушай!

– Чакай, Мокси! – Димби погледна нагоре. – А ние все тук, така ли?

– Ами как? – учуди се Лиско. – Какво може да се направи?... Ще ви нося и храна.

Димби стоеше безучастно настрана, както го бяха оставили – прав, отнесен дявол знае къде. Това също безпокоеше Димби, но повече го безпокояха въпросите, които се трупаха един след друг.

– Мокси.

– Какво, Димби?

– Наистина, как ще се измъкнем?

– Колкото мисля за това, толкова по-тъжен ставам – отвърна Мокси.

– Не те разбирам.

– Все ми се струва, че ти и Димби ще се качите на гърба ми и ще офейкате, а аз... няма на кого да се кача.

– Моля ти се! – възмути се Димби и го заоглежда. – Как можа да помислиш?

– Казах ли ти? – запита с тревога Мокси.

– Не те разбирам – погледна към отвора на ямата Димби.

– Вече поглеждаш към гърба ми и към отвора и пресмяташ ли, пресмяташ – промълви Мокси.

– Глупости! – протестира Димби, но отново погледна нагоре.

– Знам си го – натъжи се още повече Мокси.

– Глупости, Мокси!... Защо?

– Понеже съм магаре – отвърна Мокси. – Ако не бях магаре, както и да е, но съм магаре...

– Моля ти се! – Този път Димби протестира енергично. – Дори да сте пет магарета едно върху друго, не може. Дупката е дълбока.

– Но на бърза ръка пресметна колко магарета са ти нужни, нали?

– Мокси!...

– Знам си аз!... Погледна гърба ми и се запита какво ли би станало, ако се качиш на него.

– Разбери, Мокси!... Ако гинем, да гинем заедно!...

– Викаш си, какъв хубав гръб за излизане от дупка.

– Домби, кажи му!...

Но Домби не каза нищо. Нито им обърна внимание. Тогава Димби погледна нагоре и потърси помощта на Лиско.

– Не го викай! – рече Мокси. – Той си е добре горе... Ако не е офейкал.

– Мислиш ли?

– Че защо сме му вече?... Имаше нужда от нас докато бяхме горе. За какво са му някакви приятели, които се намират в дупка!...

– Лискоооо!

– Ако си нямаш работа, викай!

– А!

– Няма А, няма БЕ!...

– Допускаш ли?

– Като нищо... Ето че го няма.

– Но... – обърка се Димби. – Но това е Лиско!

– Беше Лиско – въздъхна Мокси. – Докато не бяхме в дупка.

– Не думай! – Димби по навик се обърна към Домби. – Домби, какво ще кажеш?

По едно време им се стори, че Домби погледна като човек, дори се обърна, когато споменаха името му, но само толкоз. Нищо повече.

– Мокси, май че си прав. – Димби се послуша. – Има си хас!...

– Винаги съм прав! – рече Мокси. – Познавам Лиско като ушите си. Дружи с теб, докато го забавляваш... Докато си горе.

– Да извикаме ли пак?

– Викни, но... Безсмислено!

– Лискооооо!

Нищо. Тишина.

– Имаш право, Мокси... Заряза ни... Ще извикаш ли и ги?

Мокси поклати глава, изрази безнадеждност, но все пак отвори уста и пусна тръбата си:

– Лискооооо!

Нищо. Тишина.

– Видя ли? – рече Мокси язвително. – Сега ясно ли е?

– Ясно ми е всичко – отвърна Димби. Туш...

Нещо падна до тях, Лиско се изправи, отърси се и каза:

– Какво е ясно?

Димби и Мокси се опулиха.

– Много ли е ясно?

Димби примигваше.

– Кажете! – настоя Лиско.

Мокси отвори уста, да, той наистина отвори уста и сигурно щеше да каже нещо, но неочаквано прокътятя зловещ, пронизващ смях, който с всяка секунда се усилваше, а после затихваше и както започна, така внезапно спря.

Лиско усети познатото треперене на приятелите си и почувствува как трепери сам. Спокойствие бе запазил само Домби. Всички мълчаха и чакаха. Мина доста време, смехът не се повтори.

– Лллиско – успя най-сетне да продума Димби, – кккакво ббеше туй?

Безмълвие.

– Дда ббягаме! – предложи Мокси.

Тишина.

– Досега не ми се е случвало да бягам нагоре по дупка – отвърна най-после лисичето.

Тишина. Напразно напругаха слуха си.

– Дотук всичко ми харесваше, но...

Отново се послушаха. Нищо.

– Този смях не ми харесва! – каза каквото имаше да каже Лиско. После се обърна към приятелите си. – Ето ме!... Нали искахте да слеза? И все пак – Лиско се постара да стане изведнъж весел – приключението започна!...

– Да бягаме! – настоя на своето Мокси.

– Добре – съгласи се Лиско, – да бягаме!

– Да, ама не можем и да бягаме – забеляза Мокси. – При другите приключения поне можеше да се бяга... Обичам приключения, от които можеш да си избягаш по желание.

– Това приключение – послушваше се Димби – е странно. Нали, Лиско?

– По-странно от туй, здраве! – отсече Мокси. – То не е и приключение, да ви кажа правата... Едно приключение, от което не можеш да избягаш, не е приключение... А тук?... Лиско!...

– Кажи, Мокси.

– Какъв беше този смях?

– По-добре да не казвам.

– Лиско.

– Кажи, Димби.

- Кой ли може да се смее така?
- Ех, ако знаех!...
- Според мен никой! – заключи Мокси. – Сторило ни се е.
- И все пак НЯКОЙ се засмя – настоя Димби.
- Лиско.
- Кажи, Мокси.
- Кой те бутна при нас?
- Никой... Скочих.
- Защо? – учуди се Мокси.
- Така пожелахте.
- Ние?... Ха!...
- Така поне ми се стори.
- Май че пожелахме. Димби, защо пожелахме?
- Понеже... ние – обърна се Димби, – като се видяхме ДОЛУ, а той... ГОРЕ, казахме си, защо ТОЙ да бъде горе, а НИЕ... Нали разбираш?
- Разбирам – отвърна Мокси.
- Така де, от къде на къде той горе, а ние долу!... Ясно!... Сега сме при равни условия.
- Така е – съгласи се Лиско. – Наистина сме при равни условия. А можех да си бъда горе и да ви спася.
- Е, да... – измънка Димби.
- Можех да ви нося поне храна.
- Май че е така – измънка Мокси.
- Защото без храна... Нали разбирате? – поясни Лиско.
- Добре де, защо скочи? – изостри тона Мокси.
- Понеже ме обидихте.
- Не трябваше да се обиждаш! – скара му се Мокси. – Ще се обижда и ще скача!...
- Видя ли какво направи? – скара му се и Димби.
- Едно НИЩО направи! – кипна Мокси. – Това направи!
- Обърка цялата работа!
- Не си никакъв приятел!
- Слисаният Лиско поглеждаше ту единия, ту другия – искрено възмутени, готови да пламнат още по-силно.
- Приятел! – процеди Мокси.
- Можеше да ни храни!
- И да ни спаси!
- А сега?... Кажи де, какво ще стане сега?
- Егоист!
- Мисли само за себе си!
- Винаги само за себе си!
- Себелюбец!

– И по-лошо, но не знам каква беше думата.
– Май че беше завистник!
– Кой? – поиска да знае най-после Лиско.
– Който пита! – извика под носа му Мокси. – Можеше да ми носиш тръни и други неща за ядене...
– Мокси! – Лиско искаше да се оправдае.
– Млъкни!... Разбрахме те!
– Показа си характера!
Лиско се оттегли до срещуположната стена на ямата, откъдето можеше да ги вижда едновременно.
– Говорете! – подкани ги той. – Слушам.
– Вече ти го казахме!... Сега ще говориш ти!
– Но нали... такова...
– Такова-макова, набута се при нас и сега... Голям си егоист!
– Видя, че сме в дупка, и прас!... Право при нас!
– Да не остане по-назад!
– Но нали?... – обърка се Лиско. – Вие...
– Пак НИЕ!
– Все НИЕ!
– Искам да кажа... Нали правим приключение?... Викам си, щом другарите ми са долу, не бива да ги оставям в беда.
– Приключение! – запали се отново Димби. – Вместо да остане горе, да ни храни или пък нещо друго... Приключение!... А сега да те видя какво ще го правим туй приключение!
Лиско хвана ръката на Домби:
– Домби, а ти защо мълчиш?... Не чуваш ли, че ме обвиняват?
Домби го погледна и нищо повече. Освен това забрави да отмести погледа си, нещо, което смути още повече лисичето.
– Домби не може да говори – обясни Димби.
– Как да не може? – изненада се Лиско.
– Чалдиса се! – допълни Мокси.
– Аааа! – започна да разбира Лиско. – От падането. Паметта...
– Да.
Лиско го погледна още малко и въздъхна:
– Завиждам му.
– Какво? – запитаха Димби и Мокси едновременно.
– Добре е да не знае какво става – отвърна спокойно Лиско.
– Защо? – трепна Димби. – Става ли нещо особено?
Лиско наведе глава:
– Вижте какво... – Той изправи главата си. – Този смях не беше много приятен.
– Така ли?
– Този смях... Как да кажа... Да оставим за после.

- Кажи! – настоя Мокси.
- Това беше смях на някой – Лиско понижи глас, – който смята, че ни е хванал в капан.
- А така! – уплаши се Димби.
- Казах ви, да бягаме!
- Мокси, престани! – Димби вече стискаше лапата на Лиско. – Лиско, тти кказа, чче той ссмята, че ни е ххванал в ккапан. А мислиш ли, чче всъщност не ни е ххванал?
- Уви, Димби!
- Какво уви?
- Това значи, че той знае, че ни е хванал.
- Значи сме в капана! – извика Мокси.
- Е, да – замисли се лисичето. – Ако се съди по злобния смях.
- А така!
- Само туй ни липсваше.
- Лиско – прошепна Мокси, – кой може да бъде ТОЗИ?
- Не знам – прошепна Лиско.

Този път смехът прозвуча сякаш по-силно и по-зловещо, но не можеше да се разбере откъде идва... Да бе, откъде идва смехът? Мокси помисли, че някой се смее до тях, Димби изказа предположение, че смехът идва отдалеч, но звучи така, сякаш извира сред тях. Лиско и Домби не казаха нищо. Цялата група се вкупчи, сгуши се, всеки гледаше да се провере по-навътре, да скрие и последната част от тялото си. Само Домби наблюдаваше безстрастно приятелите си, които в момента го използваша като прикритие. Той несъзнателно тръгваше нанякъде, чувствуваше, че го задушават, но тримата бързо го придърпваха и отново всеки гледаше да се скрие зад всеки. А смехът гърмеше,

смразяваше кръвта им. От време на време Домби успяваше да се отскубне, навеждаше се да разгледа тези, които, кой знае защо, се гърчат, обикаляше ги с адско спокойствие.

Най-после настъпи нещо като покой. Тримата се ослушаха. Сега пък тежеше тишината. Никой не знаеше къде са краката му, къде са опашките, ръцете, главите; Лиско направи някакъв опит да се измъкне от възела, но се отказа.

Седнал настрана, Домби сякаш си почиваше, загледан в стената.

- Хайде! – прошепна отнякъде главата на Лиско.
- Какво? – запита главата на Мокси.
- Смехът изчезна – доложи главата на Лиско.
- Но докога? – запита глухо главата на Димби, успяла да се завре някъде в средата на купчината.

– Димби – рече главата на Лиско, – не виждам главата ти, но виждам цялата задна част на тялото ти.

– Така ли? – уплаши се главата на Димби и се измъкна.

Така се развърза първият възел, а после тръгна сравнително леко – крак след крак, ръка след ръка, опашка след опашка – всеки дойде на мястото си и задиша без особени трудности. Лявото ухо на Мокси висеше пречупено и смачкано. Лиско го изправи и го притисна между лапите си. Ухото клюмна отново, но Лиско увери магарето, че до няколко дни ще се оправи, особено ако нощем ляга върху него и ако поглъща голямо количество витамини. Мокси помоли дотогава да не му се смеят на ухото, а Димби забеляза, че сега му е само до смях, особено след като е чул зловещия смях на... не знам кой си.

– Сега? – запита Мокси.

– На първо време трябва да разберем кой ни е хванал в капана си – отвърна лисичето, загледано в спокойно седящия на земята Домби.

Лиско отиде при него, вдигна го на крака и го остави изправен. Домби прие безропотно новата поза и замръзна в нея.

„Щастливец“ – помисли си Лиско, но гласно не каза нищо.

– Мислиш ли, че капанът е специално за нас? – заинтересува се Мокси.

– А ти как мислиш?

– Може да е за друг – отвърна Мокси. – Чувал съм за някои, които се хващат в капани, поставени за други.

– И кой ще иска да хваща нас? – зададе най-интересния въпрос Димби. – За какво сме му ние? Не пакостим на никого, никой не ни мрази.. Ние сме най-немразените същества.

– Прав си – съгласи се Лиско. – Но дупката е издълбана точно на нашата пътека.

– Така е – въздъхна Димби.

– А смехът, който чухме? – запита накрая Лиско.

Тези думи сложиха край на разговорите. Всички се умълчаха. Мокси погледна към светлото късче над главите им. Горещ духаше ветрец, който поклащаше тревите. Показа се крайчецът на бяло облаче. Облачето напомни на Димби за старата му мечта да бъде само облаче и нищо друго. В момента той си помисли, че облачетата не могат да бъдат хванати в капан. Лиско се усмихна.

– Защо се смееш? – нервира се Димби.

– Защото си помислих същото – отвърна той и смигна. Димби зяпна от изненада. Лисичето можеше когато си иска да го учуди. Облачето покри отвора на дупката изцяло, а после се отплесна нанякъде. С изчезването му горе остана пак равното синьо небе.

– Ох! – въздъхна Мокси. Той почака да го запитат за какво въздиша, но никой не го запита. – Веднъж да се измъкна оттук!... Само да се измъкна!... Вече никога няма да се събирам с вас – нито с теб, Лиско, нито с димбовците. Не ме интересуват никакви приключения, ще си паса настрана и ще си гледам живота.

– И аз! – присъедини се към него Димби. – Просто ще бягам от вас. Нека ми е скучно!... Умирам да ми е скучно!... Скуката е най-хубавото нещо!...

– Лиско е виновен за всичко! – изплю камъчето Мокси. – Тези негови приключения...

– Млъкнете! – извика Лиско.

Песните на птичките се чуваха едва-едва – далечни, сладки, волни. Застанал както го бяха оставили, Домби сякаш ги слушаше и се мъчеше да си отговори за какво му напомнят, нещо в очите му светна, но угасна бързо, отново го завладя апатия към света.

– Лиско, обещавай, че ще ни измъкнеш! – помоли се Мокси.

– Защо пък аз? – запита Лиско. – Аз съм тук заради вас.

– Не знам – призна си Мокси. – Все ми се струва, че за всичко си виновен ти. Когато вървах по пътеката и паднах, бях тръгнал да те търся.

– И аз – рече Димби. – А сигурно и Домби. Сърцето на Лиско се затопли, той обичаше приятелите си

всякакви – и като роптаеха, и като обвиняваха, и като се надяваха на него, и като бягаха от него. Затопли го надеждата им, че само той може да ги измъкне откъдето и да е. В моменти като този малкото лисиче бе склонно да мисли върху въпроси като щастие то например. Какво е щастие то, питаше се то и си отговаряше: да имаш някой, който да разчита на теб, този някой да бяга и да се връща, да си сигурен, че ще бъдеш потърсен, а и сам потърсиш ли – ще намериш.

– Ставайте! – извика твърдо Лиско.

Мокси се изправи без особено желание, а Димби просто подскочи, тъй като тонът на лисичето не беше много обикновен.

– Вижте какво – започна Лиско, – не искам да ви тревожа, но доколкото разбирам от подобни неща и доколкото се простират сведенията ми, нашият мълчалив и скъп Домби е изчезнал.

– Как е изчезнал?

– Огледайте се и ще разберете.

Напразно търсиха Домби, а после надзърнаха във всяка гънка на ямата.

– Не може да бъде! – повтаряше Мокси, докато опипваше тъмните кътчета. – Това е дупка, не е нещо друго!...

– Домби няма крила! – възкликна Димби.

– И аз не съм забелязал такова нещо у него – потвърди Мокси.
– Тихо! – настойчиво прошепна Лиско и се ослуша, а после понижи още повече глас. – И все пак Домби вече не е между нас.
– А къде? – извика глупаво Мокси.
– Говори тихо! – помоли Лиско. – Не знам къде е, изчезнал е.
– Невъзможно!... Няма къде... Виждате ли някъде нещо, през което може да излезе?
– Не виждам – съгласи се Лиско, – но не виждам и Домби...
Момчета, положението...
– Домбииии! – извика внезапно Димби, обхванат от нервен пристъп.
– Домбииии! – извика след него и Мокси.
Димби и Мокси млъкнаха в очакване да чуят отговор. Тишина.
Нищо повече.
– Домбииииииии!
– Обади се!...
Отговори им смехът. Този път той им се стори още по-зловещ и отново ги събра накуп. Като се „изпонатрепериха“ – така се изрази един път Мокси, – Димби наруши мълчанието:
– Лиско.
– Какво, Димби?
– Смяташ ли, че ще изчезна и аз?
Преди да отговори, Лиско помисли и каза:
– Зависи.
– От какво?
– Първо, да не се отделяме един от друг и второ, да не се страхуваме.
Димби и Мокси инстинктивно се хванаха за Лиско.
– Първото е лесно – забележа лисичето, – но второто!...
– Да ме убиеш, не мога да не се страхувам! – призна си Мокси.
– Забелязал съм, че където и да отида, страхът идва с мен – призна си и Димби. – Той си е някъде вътре и чака.
– И аз съм такъв – призна си и Лиско, – но когато реша...
– Не става с решения! – отчаяно поклати глава Димби.
– Добре де, как ги взимаш тия решения? – поиска да знае Мокси.
– Чрез размисъл!
– Глупости!
– Преди всичко си казвам: този, от когото се страхувам, не може да бъде дух или привидение, защото такива не съществуват...
Така ли е?
– Така е – потвърди вяло Димби.
– Кой знае!... – не потвърди Мокси.

– После – продължи спокойно Лиско, – щом няма такива неща, този, от когото се страхувам, може да бъде по-голям и по-силен от мен, но той също има очи и уши, стомах и сърце, а има ли сърце и стомах – също се страхува. Така ли е?...

– Може би – рече Димби.

– Кой знае... – рече Мокси.

– Важното е да разбереш от какво се страхува. – Лиско направи опит да се усмихне, дори смигна. – Понякога силните и огромните започват да се страхуват от това, че ти не се страхуваш... Следователно уплаши го с това, че не се страхуваш.

– Ами ако не се уплаши? – запита Димби.

– Е, тогава пък си казваш: добре де, най-много да загина. А загиваш ли, добре е да го направиш без страх. Защото и да се страхуваш, и да не се страхуваш, ще загинеш. Защо да загиваш със страх?...

След думите, които изрече, Лиско почувствува някакъв порив, погледна нагоре и извика:

– Хеееей!... Злодеецоооо!... Не знам къде си – горе или долу, – но знам, че ме чуваш!... Затова те наричам с най-обидните имена!... Не знам какво представляваш, но избери си най-обидната дума и смятай, че съм ти я казал! Мокси, кажи нещо обидно!...

– Какво да кажа?

– Измисли нещо много обидно!... Хайде!...

– Например... например... палавник!

– Това ли? – нервира се Лиско. – Димби измисли нещо обидно!

– А, остави...

– Защо?

– Не ми се мисли.

– Хайде! – извика строго Лиско. – Чакам!

– Ами например кажи му, че е невъзпитан.

– И това не е обида, Димби!... Слушай сега! – Лиско отново погледна нагоре и извика: – Ти си гъска!... Звяр!... Чудовище!... Кривогледо плашило, куца запетайка, глупак и празна тенекия, пълна с идиотщини!... Разбра ли какво си, тъпа муцуно!... Това си ти и не ме плашиш!...

– Лиско, отмервай думите си...

– Ти си кал! – извика нагоре Лиско.

– Не обиждай непознати същества, които не са ти сторили нищо – рече кротко Мокси.

– Така де – подкрепи го Димби.

– Искате да се подмазвам ли? – запита Лиско. – На този, който ни взе Домби?

– Е, може да се е пошегувал.

– И ще ни го върне – рече Мокси. – За какво му е някакъв си Домби? Какво ще го прави?

– Ще освободи и нас – каза Димби.

– Подмазвачи! – Лиско се гневеше все повече. – Пълзящи същества!...

– Страх ме е – призна си Мокси. – Умирам от страх.

– И мен! – призна си Димби.

– И мен мг е страх! – извика Лиско. – Но въпреки това!...

Лиско чу барабаните, после се обадиха няколко тромпета, гръмна целият оркестър, който го накара да запее:

*Страхът – това е нещо,
поставено във мен,
което аз си нося
в сърцето нощ и ден.*

*То спи дълбоко в мене
и става на крака,
когато неусетно
попадна във беда.*

*Без страх не може всяко
разумно същество...
Страхът, това е сякаш
предпазно вещество.*

*Не се страхува само
последният глупак.
Да, Всеки се страхува,
но важното е – как?*

На това място се намесиха няколко саксофона и четири китари, барабаните загърмяха страшно, единственото пиано изчезна между хаоса от тонове и звуци. Лиско усети целия подем на оркестъра и запя още по-силно:

*Бъди достоен ти, когато се страхуваш!
Страхувай се, но с мярка. В страха си горд бъди.
Бъди достоен ти, за да не се срамуваш.
след страшния момент и всичките беди!...*

Този път остана само пианото и барабаните, а китарите само напомнях за себе си:

*Не се страхува само
последният глупак.
Да, всеки се страхува,
но важното е – как?...*

– Разбра ли, злодеецо?... А?... Чу ли, глупако омразен и подъл?
Тип такъв безподобен!... Чу ли?

– Чу ли? – увлече се Димби.

– На тебе казваме! – увлече се и Мокси.

– Защо мълчиш, мухльо? – извика отново Лиско. – Покажи се!...

– Мишко! – извика Димби.

– Паралелепипед! – разяри се Мокси.

– Какво му каза? – учуди се Лиско.

– Той си знае – отвърна Мокси. – Това е нещо много обидно и той си го знае.

– Добре – усмихна се Лиско. – Сега да видим какво да правим... И така, приятели, Домби изчезна... Той не е свръхестествена сила, не може да хвърчи, не може да става невидим – значи е изчезнал по най-обикновен път.

– Но какъв? – поиска да знае Димби. – Казваш обикновен, а не казваш точно.

– Според мен, Димби, към тази голяма дупка има някоя помалка.

– Само туй липсваше.

– Трябва да я открием – предложи Лиско.

– Как?

– Чрез търсене... Ще се взираме, ще опипваме.

Внимателният оглед на дъното не им подсказа нищо повече. Започнаха да опипват по-тъмните места. Всеки опипваше и долагаше:

– Тук няма!

– И тук няма!

– И тук няма!

– А тук хич!

– А тук пък ни...

Гласът на Димби изчезна.

И така, гласът на Димби изчезна. Когато Лиско потърси с очи самия Димби, оказа се, че и него го няма. Мокси заяви, че това не може да бъде, и почна да търси припряно, потърси дори под себе си, но Димби го нямаше.

– Димби! – извика Лиско с разтуптяно сърце.

– Да! – отвърна Димби.

Лиско си отдъхна:

– Къде си?

– Търся по-малката дупка – отвърна гласът на Димби.

– Търсиш нещо, в което си влязъл! – обясни му Лиско.

– Така ли? – учуди се гласът.

– Върни се да ни я покажеш! – заповяда му Лиско.

След малко:

– Лиско!

– Кажу ми, Димби?

– Къде сте?

– В голямата дупка.

– А аз къде съм?

– Нали казваш...

– Защо не ви виждам?

– Димби! – разтревожи се отново Лиско.

– Кажу ми! – каза гласът.

– Моля те, Димби, стой!... Не прави нито крачка!

– Къде се е набутал? – запита все още неразбиращият Мокси.

Но Лиско не му обърна внимание.

– Димби – извика отново той, – моля те, започни да пееш!

– Да пея ли?

– Да... Непрекъснато!... Докато те открием. – Какво да пея?

– Каквото щеш!... Непрекъснато!...

Димби запя любимата си песен, с която бе паднал в дупката:

Аз съм Димби, Димби, Димби!

Аз съм Димби и така нататък.

– Мокси, чуваш ли го?

– А бе, чувам го, но тая работа не ми харесва.

– И на мен, но трябва да го чуваме непрекъснато... Хвани се за опашката ми!

– Защо?

– Открих дупката!... Димби!

Димби прекъсна песента си:

– Какво?

– Няма да млъкваш!...

– Докога?

– Докато се срещнем.

– Добре.

Димби повторно запя, знаете какво.

– Мокси, внимавай, ще влезем в малката дупка, но няма да пускаш опашката ми.

– Да ме убиеш, не пускам! – заяви Мокси и Лиско му повярва напълно.

Малката дупка започваше от стената на Голямата дупка. Докато Голямата дупка бе вертикална, Малката дупка бе разположена хоризонтално, или почти хоризонтално, нещо като галерия. Лиско влезе внимателно в нея, последван от Мокси, захапал опашката му, както му се стори, завинаги. Лиско чуваше гласа на Димби, ориентираше се по него, но не бързаше. Преценяваше всяка своя стъпка, оглеждаше се, старееше се да запомни някои подробности по тавана или пода, макар че светлината бе оскъдна. Като повярва известно време, Лиско спря. Мокси пусна опашката му, за да проговори.

– Къде е този Димби? – запитва той и побърза отново да захапе опашката.

– Това се питам и аз – отвърна Лиско.

– Чувам го добре – каза Мокси и побърза да захапе опашката.

– И аз.

– Но не го виждам – пусна и захапа опашката Мокси.

– Дяволска работа! – изруга Лиско.

– Трябва да е наблизно – пусна и захапа опашката Мокси.

– Трябва, я.

– А го няма... Откъде ли идва тази светлина?

– Майсторът на ямата се е погрижил за това – отвърна Лиско.

– Доста загазихме! – пусна и захапа опашката Мокси.

– Чакай, тихо!... – Лиско се послуша. – Димби!... Димбиии!

Песента секна.

– Какво? – запитва Димби.

– Къде си?

– Чакам ви.

– Но къде?

– Знам ли?

– Как да не знаеш?

– Стоя там, където ми казахте.

– Ох! – въздъхна лисичето. – Ще полудея!... Стой там и пей!

Песента се понесе по галерията.

– Мокси!

– Какво, Лиско?

– Да не сме влезли в друга дупка?

– Не знам. Аз само държа опашката ти.

– Сега ще проверим.

– Как?

– Достатъчно е да се върнем.

Този път Мокси тръгна напред, а Лиско се хвана за опашката му. Вървяха не толкова бавно, магарето бързаше кой знае за къде.

– Стоп! – извика Лиско.

– Какво?

– Бе Мокси, защо ми се струва, че като влизахме в Малката дупка, влизахме по-късо, а сега излизаме доста дълго, а Голямата дупка все не идва и не идва.

– Лиско – наведе глава Мокси.

– Кажу.

– Ще ми позволиш ли да те разтревожа?

– Моля ти се!

– Не чувам Димби.

– А! – възкликна лисчето. – Димби не се чува!... Димби! Нищо. Тишина.

– Димбииии!...

Двамата викаха поотделно и заедно, но никой не им отвърна. Както винаги при такива случаи, Мокси запъшка и затрепера, след което заяви, че тази работа вече съвсем не му харесва. Лиско започна да го успокоява, но Мокси не искаше и да чуе.

– Ще ми позволиш ли да те разтревожа още веднъж? – запита той.

– Кажу – зачака Лиско.

– Преди малко – прошепна Мокси – търсихме Домби, а сега – Димби!... Още не сме намерили Домби, а изчезна и Димби!... Как си ти?

Няма как, Лиско се почеса.

– Това приключение се оказа доста...

– Солено! – подсказа Мокси.

– Необикновено! – нетърти Лиско. – Предлагам да тръгнем напред и каквото стане!

– Безразлично ми е – съгласи се Мокси.

– Не се откъсвай от мен! – заповяда Лиско.

– Бъди спокоен – заяви Мокси. – Ще се откъсна само ако се откъсне опашката ти.

На думите му можеше да се вярва.

Тръгнаха. Лиско спря и каза:

– Мокси, дали не трябва да запеем и ние?

– При това положение? – учуди се Мокси, като отпусна и ухапа опашката.

– За да ни чуе Димби.

– А ние?... Как ще го чуем, ако пеем?

– Прав си – въздъхна Лиско.

Мокси захапа опашката му и тръгнаха. Повървяха доста, надяваха се, че проклетата галерия най-после ще свърши някъде, но тя не свършваше. Най-после лисичето спря.

– Защо спиращ? – запита Мокси.

– Ох, Мокси... Ще ми позволиш ли малко да те разтревожа?

– Съсипа ме, да ти кажа!...

Лиско прошепна в ухото му:

– Дупката се разклонява.

– А така!... Ами сега?

– ТИ кажи!... Наляво или надясно?

– Наляво!

Отново на път. Лиско чувствуваше как магарето напират зад него, искаше да бързат, подгонено от страха. Лисичето неусетно задържаше хода, мъчеше се да оглежда обстановката, но чувствуваше, че нищо не помага, особено когато стигнаха до...

– Мокси! – каза Лиско и спря.

– Какво гледаш? – запита Мокси.

– Сега пък три пътеки!

– А така!... Насадихме се!... Слушай, Лиско, предлагам да бягаме!

– Накъде?

– Все напред.

– Глупости! – Лиско пое дъх: – Димбиинииии!...

Двамата си повикаха до насита, послушаха се, пак викаха, но освен ехото, което тук се връщаше десетократно, не доловиха друг шум.

Лиско пое за последен път дъх:

– Ди...

Но гласът му секна.

– Какво има? – уплаши се Мокси.

– Някой мина оттам!

– Така ли?

– Бързо... Дясната пътека!

Дясната пътека се оказа разклонена на много други пътеки, другите пътеки се разклоняваха на още пътеки и така нататък – наоколо се напълни с пътеки. Лиско спря да си почине.

– Кого видя?

– Някаква фигура.

– Защо не я настигнахме?

– Защото не може. Не разбра ли?

– Отдавна разбрах.

– Пак ли трепериш?

– Да. Страх ме е, разбери!... Непрекъснато!

– Недей, Мокси! – започна Лиско неубедително. – Не отпадай!
Все ще измислим нещо. Това не може да продължава вечно.

– Не ме успокоявай – настоя Мокси. – Не забеляза ли нещо?

– Не – направи се на ударен Лиско.

– Лъжеш!...

– Моля ти се.

– Пак се правиш на ударен... Сякаш не виждаш какво става!

– Така ти се струва, Мокси... Оптическа измама.

– Ами!... Измама!... Този камък ми е познат. И този!...

– Не разбирам – настоя с половин глас Лиско.

Магарето прошепна в ухото му:

– Тук вече сме били... И другаде сме били.

– Имаш право – предаде се Лиско.

– Ние се въртим – промълви отчаяно Мокси. – Защо така?

– Защото сме в лабиринт! – каза спокойно Лиско.

Мокси запита какво е лабиринт. Лиско му обясни, че лабиринт е едно нещо, което започва на едно място и още със започването се мъчи да свърши, но не свършва, премества се на друго място, връща се на същото място, после отива някъде другаде, а по-късно се връща на съвсем друго място, което е било същото, но на пръв поглед е изглеждало като друго, което пък освен че е друго, пак се оказва същото, но малко по-вляво и малко по-вдясно, докато неочаквано се оказва, че мястото е същото, което отначало ни се е струвало, че е друго, а сме мислели за същото, освен това началото и крайт на лабиринта се съединяват там, където се разделят, за да ни докажат, че всяко нещо има начало, което всъщност е неговият край, а крайт, макар че прилича на началото, е нещо съвсем друго.

– Разбра ли? – запита накрая Лиско.

– Да – отвърна Мокси.

– Ако не си, да повтора.

– Разбрах! – извика Мокси и почувствува сърбежа.

– Тогава ТИ повтори!

– Не! – изрева извън себе си магарето, хвърли се към най-близката стена и започна да чеше всичките места, които го бяха засърбели.

Като се начеса добре, Мокси мина в атака. Той обвини Лиско за всички злини, които са се струпали на гърба му през последните няколко седмици, отново заяви, че иска да излезе на земята, и заплаши, че щом излезе, ще прати завинаги лисичето по дяволите с неговите приключения и други глупости, няма да погледне нито него, нито димбидомбовците, по цял ден ще пасе, дори ще се премести в друга гора, където ще дочака спокойна старост, изпълнена с блажена скука.

Лиско призова към спокойствие и започна да доказва, че Мокси е обхванат от нервна криза, нещо съвсем естествено за всяко интелигентно животно или човек.

– Това значи ли, че спадам към интелигентните животни?

– Да – потвърди Лиско.

Бе приятна новина, Мокси искаше да се зарадва, дори се постара, но не можа. Нещото, което Лиско бе нарекъл „криза“, се промъкна бързо в него и Мокси извика:

– Искам да излязааа!

– Шшшът! – побутна го Лиско.

– Не ме пипай! – подскочи Мокси. – Какво искаш?

– Погледни! – прошепна Лиско.

Мокси погледна напред и се опули.

Срещу тях спокойно вървеше Домби. Лиско сложи лапа пред устата си, молеше за пълна тишина. Домби се приближаваше. Той се изравни с тях и без да им обърне каквото и да е внимание, продължи пътя си. Двамата се обърнаха след него.

– След мен! – заповяда Лиско и се втурна към завиващия по пътеката Домби.

Лиско зави със завоя на пътеката, както зави и Домби, но от него нямаше и следа. Галерията се раздели на три ръкава, преследвачът хвана средния ръкав, затича се, но спря задъхано – безсмислено бе да се върви нататък, и то по три причини:

Първо – нито помен от Домби.

Второ – галерията неочаквано се разклони на още четири галерии.

Трето (последно) – вече го нямаше и Мокси.

– Моксиии!

На това място ехото беше тройно.

– Моксиииии!

Всяко от трите вида ехо се раздробяваше на още десет. Ето и картината, получена по математически път, понеже сега е модерно да си служим с царицата на науките – математиката:

$$1 \times 3 = 3$$

$$3 \times 10 = 30$$

– Моксиииии!

Ехото се блъскаше със старото ехо, звуците се гонеха, настигаха и задминаваха, наподобяваха хор в готическа катедрала. – Домбиииии!... Димбиииии!... Моксиииии!... Домбиии!... Димбии!

Лиско викаше, а всяка камбанка от ехото устотворяваше имената на приятелите му. В галериите гръмна симфония, съставена от сто хиляди различни видове ехо, които идваха и си отиваха като

потоци, блъскаха се като водопади, разбиваха се като прибой в стените на всички галерии и галерийки.

Последният ек умря в ушите му пет минути след като Лиско бе престанал да вика. Абсолютна тишина. Лиско полегна уморено на земята, отпусна се и се предаде. В ушите му се блъскаше неговият заместен пулс, но скоро изчезна и той, настъпи най-страшното – равнодушието.

Ех, че е хубаво!... Лежиш и не мислиш за нищо. Имало ли е Димби? Съществувал ли е Домби?... Ами Мокси?... Никога!... Това са измислици, въздухът също е измислица, небето, слънцето – всичко е само измислица и нищо повече. Няма по-голяма сладост от сладостта да се предадеш. А било толкова лесно. Просто лягаш и се отказваш от борбата...

ГЛАСЪТ: Хей, Лиско!

ЛИСКО (безчувствено): Кой е?... Кой ме вика?

ГЛАСЪТ: Аз!

ЛИСКО: Кой си ти?

ГЛАСЪТ: Нима ме забрави?... Твоят глас!...

ЛИСКО: О, ти ли си? (Отново отпуска глава.) Какво става?

ГЛАСЪТ: Слушай бе, забрави ли правило номер едно?

ЛИСКО: Зарежи тая работа!... Не виждаш ли какво става?... Отначало попаднахме в голямата отвесна дупка. Там изчезна Домби. След това попаднахме в малката хоризонтална дупка. Накрая ето ни в този хаос от галерии – лабиринтът... Изчезна и Димби, а накрая се изпари и Мокси... Къде ще му излезе краят?... Кажй!... Вече имам чувството, че съм изчезнал и аз.

ГЛАСЪТ {двусмислено}: Хм!

ЛИСКО: Така че най-добре е да се махнеш.

ГЛАСЪТ: Е, ще си отида, разбира се, какво ще правя!... Дойдох за малко, само да ти припомня правило номер едно: изпаднеш ли в беда, не изпадай и в паника!

ЛИСКО: Знам, не ме учи!

ГЛАСЪТ: Знаеш, но забрави... Спри се.

ЛИСКО: Отдавна съм спрял.

ГЛАСЪТ: Надишай се.

ЛИСКО: Надишах се.

ГЛАСЪТ: Успокой се!

ЛИСКО: Лесно е да се каже.

ГЛАСЪТ: Но пак помисли дали е необходимо да се уплашиш.

ЛИСКО: Не съм уплашен.

ГЛАСЪТ: Но вече се предаваш.

ЛИСКО: Не може, разбери!... Срещу лабиринт не се рита.

ГЛАСЪТ: Спомни си какво правеше в подобни случаи... Чакай, не отговаряй! Искам да ти кажа, че ако си попаднал в капан, някой те наблюдава и следи. Трябва ли да те види уплашен?

ЛИСКО: Не!... В никакъв случай!...

ГЛАСЪТ: Тогава?... Хайде, отивам си, а ти размисли още веднъж... Припомни си песничката на делфинчето... Довиждане!

Лисичето се послуша. Отнякъде се промъкваше първата китара, втората не закъсня и я настигна, а третата и четвъртата ги контрираха изневиделица. Лиско се изправи, извика нещо в тон с тоновете и запя:

*– Капитане, твойта шапка
падна в морската вода!*

(Две китари)

– Пет пари не давам, юнга!

Туй за мен не е беда!

(Четири китари)

*– Капитане, твоят кораб
е пробит на две места!*

(Две китари)

– Пет пари не давам, юнга!

Туй за мен не е беда.

(Четири китари)

– Катастрофа, капитане!

Блъснала ни е скала.

(Две китари)

– Пет пари не давам, юнга!

И това не е беда.

(Четири китари)

*– Капитане, капитане,
падна твоята лула!*

(Две китари)

– Е, това се казва, юнга,

вече истинска беда!

(Четири китари)

Последното двустишие трябваше да се изпее повторно за финал, но Лиско внезапно видя Домби да прекосява галерията и се понесе след него. На ъгъла зави по правилната посока, но от Домби нямаше и следа. Лисичето завика, втурна се в чупката, която му се откри вляво.

– Домбиии!... Къде си, Домбиии?

Ослуша се и го обхвана трепет – този път долови гласа на пеещия Димби. Верен на обещанието, Димби пееше своята любима песен непрекъснато, както му бе заповядано.

– Димбиии!... Димбииии!

– Лиско, ти ли викаш?

– Аз! – отзова се радостно Лиско. – Димби, моля те, застани на място!

– Да, ама не съм Димби.

– Така ли?... Кой си?

– Мокси.

– Мокси! – зарадва се отново Лиско. – Къде си?

– Тук съм – отвърна гласът.

– Стой на място и пей!

– Добре.

Сега пък Мокси запя любимата си песен.

Докато слушаше мелодията, Лиско се подвоуми – накъде? Реши да кривне в първата пресечка. Затича се, но тъй като пред него зейнаха две нови чупки, спря запъхтян.

– Моксиии!

Нищо. Мокси беше изчезнал, потънал някъде, беше се изпарил.

– Моксиии!

Лиско се послуша.

Слава богу!... Този път се обади Димби, който продължаваше да пее.

– Димбиии! – извика бързо лисичето.

– Хайде де! – отвърна му Димби. – Чакам.

– Чакаш, но...

– Кога ще дойдеш?

– Къде си?

– Не знам... Чакам те.

– Откъде да мина?...

– Не знам... Каза ми да пея и пея... Лиско!

– Сега ще те намеря! Откъде да мина?

– Не знам... Идвай по-бързо.

– Да си виждал Мокси? – Лиско оглеждаше новата обстановка, която му се струваше и стара, после отново непозната, по-късно му се видя много позната... – Димби, чуваш ли какво те питам?... Да си виждал Мокси?

– Никак.

– Защото преди малко го чух.

– Нито съм го виждал, нито съм го чувал.

– А Домби?

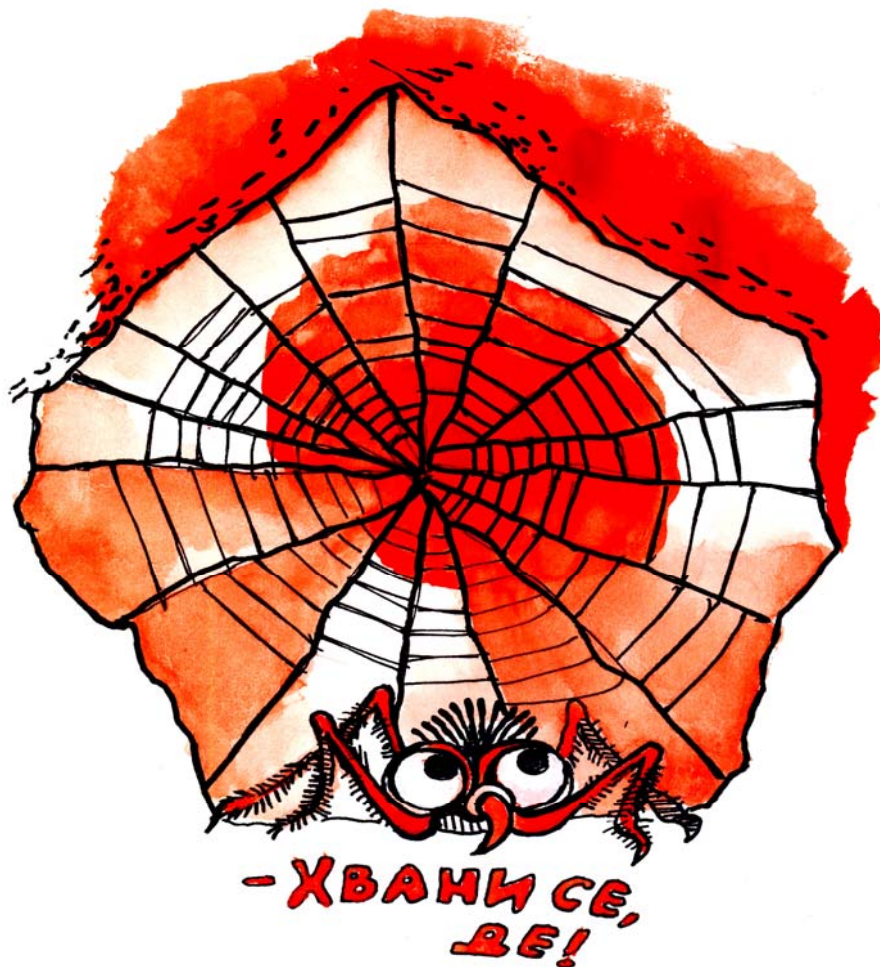
- Кой беше Домби?
- Димби! – Гласът на Лиско прозвуча тревожно.
- Какво?
- Не се шашвай!... Чу ли?
- Невъзможно е, Лиско... Вървиш, пееш, пак вървиш, сам, пак вървиш, пак пееш, пак сам, все сам и трябва да пееш, въртиш се насам-натам... Ще идваш ли, или не?
- Стой така!... Идвам!
- Чакай!
- Какво има?
- Ето Мокси!...
- Извикай го! – изкрещя Лиско.
- Моксииии! – извика Димби.
- Кой вика? – чу се далечен глас.
- Стой там! – заповяда Димби.
- Къде? – отвърна далечният глас.
- Където те видях.
- Къде ме видя?
- Където мина, преди да изчезнеш.
- А ти къде си?
- Тук съм... Говоря с Лиско... Лиско, да отивам ли при Мокси?
- Разбира се, глупако!... Бързо!...

Тук Лиско се досети нещо и извика името на Димби, но беше късно. Никой не му отвърна. Хукна по галерията: вляво, вдясно, напред, сега пак надясно, напред, пак надясно, а сега наляво, да видим какво ще стане, сега пък отново направо, тази галерия е поширока, мога да развивам бясна бързина... Стоп!... Тук трябва да спра!

Понесен от инерцията, Лиско едва се задържа.

Лиско се задържа едва. Само върхът на муцуната му се допря до огромната паяжина с влакна като върви за обуца, които просто иззвънтяха като струни. Лиско се дръпна отривисто назад и погледна паяжината. Тя се спускаше от тавана до пода, вкопчена здраво за пръстта. По-късите ѝ пипала се държаха за стените. В горния ляв ъгъл се размърда огромен паяк.

- Хайде де! – подкани го паякът.
- Какво? – запита учудено Лиско.
- Хвани се де!
- Защо да се хвана?
- За какво съм опънал тая паяжина!...
- За какво си я опънал?
- Да хвана някого – отвърна паякът.
- Ти си луд!... Мен ли да хванеш?

- Ами да.
- Ха!... И за какво?
- Да те изям.
- Глупако, не ми ли стигат останалите беди?... Не можа да ме изяде орелът Каменар, нито Синята акула, че ти ли?
- Добре де, тогава какво да правя?... Чакам, чакам – нищо, нищо не пада.
- Защо си наврял тука паяжината?
- А къде?
- Като всеки нормален паяк – вълн.
- Вълн!... А как вълн!... Цял живот се мъча и не мога да изляза.
- Цял живот!!!...
- Дори повече.
- Тогава аз как ще изляза? Кога?...
- На трийсети февруари!... Отгук не се излиза.
- А знаеш ли на кого е този лабиринт?
- Не.

- А кой го е направил?
- Не знам... Един ден се набутах и не можах да изляза.
- Довиждане.
- Тръгваш ли?
- А какво да правя?
- И ще ме оставиш?
- Не ме интересува.
- Отново в самота?
- Да.
- Боже, боже!... Ти нямаш сърце.
- Хайде!... И дано падне нещо.
- Нищо не пада, ще знаеш.
- Това да се чува!... Сбогом!
- До скоро виждане!
- Ще има да чакаш!...
- Ами! – засмя се паякът. – Ще си говорим!...

Смехът на паяка къртеше дълго след дисковото отдалечаване. Лиско го чуваше още, дори след като зави два пъти и повървя из самотна права галерия. Най-последно самотникът млъкна и настъпи познатата тишина, в която се прокрадваше звънтенето на падащи капки. Пред него се изпречи локва. Лисчето се засили и я прескочи. Поне в едно беше сигурен, че никога не е минавал оттук.

Той спря и разтърка очи. Отново. Още веднъж. Какво беше това? Докато се досети, опашката на Мокси изчезна.

- Моксии! – изкрещя Лиско.
- Лиско, ти ли си? – запита гласът на магарето.
- Да.
- Къде си? – запита гласът.
- ТИ къде си?
- Че знам ли вече?...
- Чакай!
- Чакам.

Лиско затича отново.

Но накъде?... Вляво – пресечка, вдясно – пресечка, зад първата – втора, зад втората – трета; още една, друга, още две, още три. Спря се, замисли се, но какво имаше, да се мисли?... Можеше ли да се измисли нещо особено? Не му остана друго, освен да се развика. Лиско изкрещя името на магарето и го учуди фактът, че на това място ехото беше особено – по-плътнo, не се умножаваше толкова. Не само че не се умножаваше, но... Точно така!... Чуваше се едно-единствено ехо, гласът му само отиваше и се връщаше. Това породило лошо предчувствие у него, Лиско забави крачки, спря и извика още няколко пъти. Това е положението!... Може да вика до утре, ехото е

едно, което означава, че лабиринтът е свършил, ако изобщо един лабиринт може да свърши някъде. „Сега трябва да внимавам – рече си Лиско. – На това място трябва да внимавам най-много, да обмисля спокойно обстановката, за да не се върна там, откъдето потеглих.“

И така:

Първо – тази галерия е най-широка.

Второ – права е като свещ.

Трето – няма начин да се загубя.

Четвърто – това радостно ли е?

Пето – не е.

Шесто – защото, ако лабиринтът завършва с опасност, тя се намира само тук.

Седмо – този път Ненапразно води право към...

Осмо – този, който е направил лабиринта.

Девето – не е ли по-добре да се върна?

Десето – пак във хаоса?

Единайсето – направо!... Да става каквото ще.

Стъпка след стъпка!... Лиско се движеше бавно, но решително и нямаше смисъл да се оглежда встрани. В дъното на галерията светлината се усили. Малко преди финала, вляво и вдясно се очертаха няколко входа за странични галерии, но те вече нямаша значение... Само абсолютният глупак можеше да кривне в тях при наличието на такава широка и висока зала.

Преди да влезе в нея, Лиско я разгледа, искаше да я проучи, да не допусне каквато и да е изненада. Но нямаше нищо за проучване. Голяма и висока зала, изкопана в пръстта с равни стени. По стените зееха дупки. През тях влизаше дневна светлина. Лисчето измери височината им и реши, че изкачването до тях е изключено. Архитектът на подземие то си е знаел работата.

Вниманието му веднага бе приковано от единствената „мебел“ на залата – нещо наподобяващо маса, от корава пръст, оставена да стърчи в средата, и, разбира се, нещо като кресло зад масата, пак от пръст.

Лисчето влезе в залата и се приближи към масата. Заобиколи я и разбра, че отдолу тя е куха, ако някой седне в „креслото“, спокойно може да пъхне краката си под нея, нещо като бюро. Друго нищо за разглеждане. Равни стени, равен под, равен таван. От всичко лъха скука, безнадеждност.

Без да мисли повече, Лиско скочи върху креслото и се облегна на масата. Според него така бе най-добре. Вече е време да настъпи развързката, да се появи зловещата личност. Посрещни я седнал на нейния личен стол!... Но когато се чуха стъпките , на зловещата

личност, Лиско, без да ще, скочи обратно на земята, а после, без да знае как, се скри под масата.

Влезе дебело мълчаливо същество с нищо невиждащ поглед., Да, Домби не съзнаваше къде е влязъл, тук нищо не му направи впечатление, той продължаваше да върви бавно и щом стигна до крайната стена, удари се в нея, обърна се и спокойно потегли обратно. Малко преди Домби да напусне залата, Лиско се измъкна от прикритието си, настигна го, извика и го удари силно по гърба.

– Оле! – извика Домби и се обърна. – Какво има?

– Нищо особено – отвърна Лиско и се засмя.

– Лиско! – учуди се Домби. – Какво правиш тук?

– Нищо – отвърна Лиско.

– Защо ме удряш?... Заболя ме.

– За да те стресна – отвърна Лиско.

– Знаеш ли как ме заболя?

Домби се мъчеше да погали болката по гърба си, но ръцете му бяха къси и хлапакът напразно се въртеше на една страна.

– Голяма работа! – извика Лиско. – Важното е, че проговори.

– Къде сме? – Домби идваше на себе си, очите му вече изразяваха учудване. – Какво е това?

– Питай, че да ти кажа – отвърна лисичето.

– Къде са другите?

– Не знам... Ти падна в една дупка.

– Така ли?... Защо?

– Получи сътресение и изгуби гласа си.

– Не думай!

– Затова те ударих... Изобщо не знаеше какво става.

– Не може да бъде!

– Като те ударих, отново те превърнах в Домби.

– Добре, но къде сме?

– Най-напред паднахме в Голямата Отвесна Дупка, след туй влязохме в Малката Хоризонтална Дупка, после в Лабиринта, а сега сме в Залата... Това е зала... Има маса, има и стол.

– Следователно?

– Следователно може да се появи и този, който ще седне на стола.

– И като седне на стола?

– Трябва да не седне.

– Защо?

– Така... Необходимо е да го изиграем.

– Защо да го изиграем?

– За да избягаме... Домби, можеш ли да продължаваш да се правиш на ударен?

– Защо?

– Ох, Домби, как да ти обясня... Слушай, прави се на такъв, какъвто си беше. Който и да дойде – нито дума. Ти и без това си беше ударен. Ако дойде злодеецът – мълчи, дойде ли Димби – мълчи, влезе ли Мокси – пак мълчи. Аз ще се скрия.

– Защо?

– Да наблюдавам всичко. Ще преценя и ще действувам... Ясно ли ти е?

– Извънредно.

– Аз се скривам.

– Защо?

– Зловещото същество ще влезе всеки момент. Искам да го видя, преди то да ме види. Разбра ли?

– Не.

– И не е важно да разбереш. Важното е да се правиш на ударен. Който и да дойде – мълчиш!...

– Защо?

– Ако искаш да се спасим... Всички ще ви спася, ако мълчиш. Ще мълчиш ли?

– Да.

– Домби, Домби, ти си още замаян! – Лиско огледа повторно обстановката. – Под масата ще бъде най-добре. Нали?

– Аха...

Веднага след скриването на Лиско се чу песента на Димби. Горкият, верен на обещанието, той продължаваше да пее. Влезе в залата и зяпна.

– Домби!...

Домби мълчеше.

– Най-после! – извика Димби. – Къде са другите?

Мълчание.

– Домби, още ли си чалнат?

Димби изкрещя и светкавично удари Домби по гърба. Домби се намери на земята, затвори очи, подпря се на ръце, вдигна най-напред седалището си и остана така. Димби тревожно започна да му помага. Домби се изправи на крака и се загледа в неопределена точка.

– Извинявай! – измънка Димби. – Искях да те събудя... Ох, Домби, какво да те правим такъв?

Но той не можеше да се занимава повече с него. Вниманието му бе привлечено от новата обстановка, в която бе попаднал.

– Домби, тук е широко, светло и обзаведено с маси и столове... Изглежда, че всички галерии водят насам... А!... Не чуваш ли нещо?

Домби чуваше, но си траеше. Песента на Мокси гърмеше и се засилваше все повече – явно, че магарето се приближаваше.

– Моксии! – зарадва се Димби и тръгна да го посрещне. – Ела да видиш какво ще ти покажа!

– Сигурно става дума за Домби – рече Мокси, като влезе. – Още ли мълчи?

– Непрекъснато.

– Каква е тази зала? – Мокси направи незабележима крачка към Домби.

– Не знам – отвърна Димби. – Тук ще става каквото ще става.

– Значи още мълчи? – Мокси направи още една незабележима крачка към Домби.

– Мълчи – отвърна Димби.

– Сега ще го оправя! – рече Мокси и докато се усети, изрева и прасна Домби по гърба.

Домби лежеше проснат на пода, разкрячен, с разперени ръце и имаше вид на нещо, което дори не мисли да се изправи.

– Мокси, какво направи? – извика Димби.

– Шок! – отвърна Мокси.

– Не така! – заклати глава Димби. – Първо питай, а после удряй! Пребихме го.

Димби се наведе и хвана ръцете на приятеля си.

– Така съм чувал – заоправдава се Мокси.

– А бе и аз съм чувал, но го пребихме и при това положение не знам какви ще бъдат последствията. – Димби галеше косичката на Домби. – Успокой се, Домби!... Ние... за да те спасим, разбираш ли?...

– За да проговориш – започна да го гали и Мокси.

– Доста бой ти хвърлихме – продължаваше да го гали Димби, – но за да ти помогнем.

– Извинявай, Домби – смотолели Мокси, но после рече ясно: – Море, трябва да го прасна по-силно!

– Извинявай, Домби – продължаваше да го гали Димби. – За да ти помогнем.

– Някой ден ще разбере – рече Мокси. – Друг начин няма...

– Горкият! – продължаваше да го гали Димби. – Толкоз бой не е изяждал откакто се помни.

– Къде е Лиско? – запитала най-после магарето.

– Не знам – въздъхна Димби. – Засега го няма, но току-виж, че се появил и праснал Домби по гърба.

– Трябва да го предупредим – забеляза Мокси. – Три удара за един Домби ще са много.

– А бе ще го предупредим... – Димби разтриваше гърба на приятеля си. – Като нищо ще го предупредим... Ако дойде.

– Какво ще кажеш, ако опитаме пак? – запита Мокси.

– Какво да опитаме? – учуди се Димби.

– Да го поударим още малко.

– Не! – извика извън себе си Димби.

– Чувал съм, че това средство е сигурно и чудно защо не проговаря... Какво ще го правим такъв?

– По този въпрос ще мислим, ако се измъкнем.

– И ти си прав – въздъхна Мокси. – Сега Домби е щастлив. Не чува и не вижда. Не знае в каква беда сме изпаднали... Умирам да съм на негово място... Но да не ме бият.

Двамата се наведоха, вдигнаха Домби и го изправиха. Отначало Домби се клатушкаше, колебаеше се, залиташе, стараяше се сякаш да си полегне, но Димби и Мокси успяха да го закрепят. Домби остана да стърчи сред тях, ням и спокоен.

Тримата чакаха.

– Сега ще се появи! – предположи Димби. – Лиско се появява в подобни моменти.

– Няма да минат три секунди и...

Зловещият смях прокълтя изведнъж, този път почти до тях. Димби и Мокси се разтрепераха по любимия им начин.

Смехът секна. Тишина.

– Ха-ха-ха! – загърмя отново смехът, вече съвсем близо, явно, че този, който се смееше, влизаше в залата.

Димби и Мокси не трепереха. Те вече се люлееха от страх. Димби чувствуваше някакво необяснимо желание да пробие земята, да се зарови в нея.

– Добър ден!

В настъпилата тишина Димби и Мокси се обърнаха към входа на залата.

Там стоеше Къртицата.

Димби и Мокси отстъпиха към масата. Кой знае защо, Димби сякаш пожела точно в този момент да разгледа стола, потули се зад него и хвана облегалката му.

– Добър ден – каза Къртицата. – Добре дошли в моя дворец!

Понеже никой не ѝ отвърна, тя продължи с тон на безкрайна обида:

– Казах ли „добър ден“?

– Ддобър... – успя да отвърне Димби.

– ...дден! – успя да добави Мокси.

Къртицата хвърли поглед към Домби:

– А този?

– Ттой пполучи сътресение.

– Така ли?

Къртицата издаде адски кикот и тупна Домби по гърба, който се просна като нокаутiran. Отначало падна по лице, но в последния момент реши да се обърне, страхуваше се да застане с гръб към зловещото същество. Загледаните му към тавана очи излъчваха кротост, сякаш заявяваха: какво да правя – бийте ме, нали ми помагате...

– Сега ще стане и ще проговори – обясни Къртицата. – Чувала съм, че когато някой се сътресе, трябва да го сътресеш още веднъж.

– Нно нние – обади се треперещият Димби – вече гго сътресохме доста.

– Почти цял ден го сътрисаеме! – обясни Мокси.

– Така ли? – изненада се Къртицата. – Тогава да си почине...
Добре дошли в моя дворец!

Димби и Мокси се спогледаха. Димби се обърна към господарката на двореца и каза, че тук просто не знае какво да отговори.

– И аз – промълви магарето.

– Нищо! – усмихна се Къртицата. – Нищо!... Може и да не отговаряте. Защо трябва да отговаряте? Не съм дошла да ви измъчвам с отговори... А!... – Тя потърси нещо с очи: – Къде е ОНЗИ?

– Ккой?

– Хитрият.

– Кой, кой?

– Най-интересният. Дето се бутна в дупката сам.

– Ааа, Лиско! – рече Мокси.

– Ще дойде – рече Димби.

– Не може да не дойде – поясни Мокси.

– Винаги идва – добави Димби.

– Но ние... Как да кажа...

Мокси бе затруднен.

– Какво? – поиска да знае Къртицата.

– Димби, обясни на дамата.

– Той иска да каже, че нямаме нищо общо с него.

– Така ли? – учуди се Къртицата. – Защо?

– Нищо... – смотолеве Димби. – Наша си работа.

– Много се перчи! – обади се Мокси.
– И ни докарва беди! – поясни Димби.
– Както днес например – рече Мокси.
– Защо, какво е станало днес?
– Димби, обясни на дамата.
– Ами как да кажа... Какво му трябваше да скача в дупката!...
Можеше да си остане горе и да ни спаси.
– А той – в дупката! – възмути се Мокси. – При нас!... Вместо да ни спаси.
Къртицата се засмя по познатия начин, а след това каза:
– Забавни сте!...
И отново се закиска.
– Защо се смеете така? – изкрещя Димби.
– Защо пък не? – запита Къртицата.
– Дразните!
– Димби, остави дамата да се смее както си ще! – рече строго Мокси. – Това си е нейна работа.
– Знам, но се плаша – отвърна Димби.
– Напротив, Димби... Много приятен смях.
– Да де... Това искам да кажа.
– Забавни сте! – рече Къртицата и отново заля залата с кикот, след което млъкна и запита внезапно: – Къде е Лиско?
– Не искам да го знам! – отвърна Димби.
– И аз – присъедини се Мокси. – Мадам, кога ще си ходим?
– Къде? – учуди се Къртицата.
– Горе, дето ни е мястото.
Този път залата се препълни с кикот.
В страха и смущението си Димби и Мокси тръгнаха към Домби и започнаха да го вдигат. Падна доста работа, докато го изправят и закрепят на крака. Щом се посъвзе, Домби се приближи до една от стените и залепи на нея гърба си, с което искаше да каже, че повече няма да позволи на никого да го свестява.
– Питам къде е Лиско!... Чухте ли?... Ти ли си Мокси?
– Да. Какво ще обичате?
– Къде е Лиско?
– Искам да си ходя, мадам.
– Така ли? Защо?
– По това време закузвам.
– И аз! – обади се Димби. – По това време, точно в еди-колко си часа, ама точно на минутата закузвам, защото е здравословно да се закузва в определено време, а не когато ти скимне... Лекарите казват, че...

Къртицата заяви с жест, че не се интересува какво казват лекарите, заобиколи масата и пожела да изясни някои неща.

– Да се разберем – рече тя. – До появяването на хитрия ви приятел да ви обясня: **ВЕЧЕ НИКОГА НЯМА ДА СЕ ВЪРНЕТЕ ГОРЕ.**

– Не! – изкрещя, без да иска, Димби.

– Не искам! – изкрещя Мокси.

– Не ме интересува какво искате – продължи спокойно Къртицата. – Млъкнете!...

Димби затвори устата си.

– Както мълчи **ДРУГИЯТ** – прошепна многозначително Къртицата.

– Домби ли? – поиска да знае Димби.

– И той, и един **ДРУГ**.

Мокси погледна приятеля си:

– Димби, попитай мадам Къртицата какво иска от нас?

– Защо все аз? Попитай ти.

– Е, тя и без това трябваше да ни каже какво иска от нас – обърна се Мокси към господарката на двореца. – Нали, мадам?

– Нищо не искам.

Мълчание. Димби отвори уста:

– Чу ли, Мокси?

– Да.

– Господарката на този хубав дворец не иска нищо от нас и можем да си вървим... Мадам, нали сега ще ни кажете, че можем да си вървим и утре пак да дойдем?

– Не!

– Така ли?

– Никой никога няма да напусне подземното ми царство!

– Мадам, не ме разбрахте... Ние смятаме – с ваше съгласие...

– Просто да ни придружите до **ГОРЕ**.

– Всички оставате при мен! – отвърна спокойно Къртицата.

– Но защо?...

– Какво ще ни правите?

— **НИЩО.**

Мълчание.

– Разбрахте ли?

– Аз...

Димби каза само това и млъкна.

– Според мен...

Мокси каза само това и млъкна.

– Това трябва да разберете **ВСИЧКИ** – добави остро Къртицата.

– И вие, и ДРУГИЯТ.
– И Домби ли?
– И Домби, и ДРУГИЯТ.
– Мадам, за кого намеквате?
– Той си знае.
– Нищо не разбираме... Нито защо сме тук, нито докога ще сме тук.

– Защото сте глупаци! – извика Лиско и излезе от скривалището си. Докато Димби и Мокси зяпаха от учудване, лисичето нареждаше: – Уважаемата госпожа Къртица живее под земята и скучае. Тук е тъмно и страшно, няма с кого да говори... На нея ѝ трябва компания, приятели... Но вие сте глупаци и не можете да проникнете в скучаещата ѝ душа... Добър ден, мадам! Как сте? Какво правите?...

– Добър ден, хитрецо!... Добре съм... Удобно ли беше под масата?

– Ужасно, мадам. Скрих се, за да мога, щом дойдете, да ви извикам „Дза!“ и да ви стресна... Ние, ГОРЕ, често си викаме „Дза“... Как сте със здравето?

– Благодаря, добре. Само...

– Зная, мадам... Само ви е скучно. Тук е тъмно, влажно, безшумно... Самотна сте, няма с кого да размените дума, а ние ГОРЕ бягаме и скачаме на слънце, къпем се в потока, чудим се какво приключение да си измислим...

– Така е, боже мой! – възкликна Къртицата. – Как познахте?

– Е, мадам – наведе скромно глава Лиско, – това е голям социален въпрос.

– Да, да – съгласи се Къртицата. – Често излизам на повърхността, гледам ви и ви чувам, и...

– И си казахте: а бе тия там са весели и щастливи, а аз гния ли, гния под земята...

– Боже мой! Точно така си казах!

– А после си казахте: защо да не ги открадна, да си ги имам подръка като играчки...

– Да!...

– И прокопахте дупка под нашата пътека!

– Точно така!...

– А тия, тримата, се натъртузиха в нея като последни ахмаци!

– Цар си! – извика учудено Къртицата. – Всичко разбираш.

– И същите тия ахмаци, мадам – Лиско посочи приятелите си, които бяха навели посрамено глави, – не могат да разберат, че тук е по-добре, отколкото ГОРЕ.

– Гениален сте!...

– Мерси!... Вие сте първата, която ми го казва. – След като се поклони на Къртицата за комплимента, Лиско отново се обърна към приятелите си. – И как да им обясниш на тия, че тук ще си живеем по-добре, че всеки ден ще си имаме приключения...

– Чакай! – прекъсна го Къртицата.

– Какво, мадам?

– Какво разбираш под ПРИКЛЮЧЕНИЯ?

– Всичко!

– По-точно кое?

– Ами малко ли е това, че всеки ден ще си кроим планове да избягаме и все няма да можем, защото вие всеки ден ще ни хващате... Какво по-забавно?

– Ааа, вие сте чуден!... Продължете!

– А какво има ГОРЕ? – продължи лисичето.

– Нищо! – изкрещя Къртицата.

– Едно абсолютно нищо! – съгласи се Лиско. – Едно нищо и никакво слънце, треви, дървета, цветя и реки!... Нищо и никакви глупости, които са ни втръснали.

– Гледището ви за нещата е интересно – възхити се отново Къртицата. – Това е оригинално виждане... Продължете!

– Има ли нещо по-сुकно от слънцето?

– Няма! – изкрещя Къртицата.

– Няма – съгласи се Лиско. – Само свети, грее и се търкаля.

– В една посока! – изкрещя Къртицата.

– Все в една! – съгласи се Лиско. – Ама как пък не му хрумна поне веднъж да промени посоката!... Нищо, ама нищо друго не прави... Търкаля се, търкаля се... Да ви кажа правата, най-омразното ми нещо е слънцето.

– Да! – изкрещя Къртицата. – Заслепява и гори!... Мразя го!

– А тук? – продължи лисичето и погледна всички поотделно, след което плъзна поглед по залата. – Прохладно, тъмно, приятно...

– Тук е райт на земята! – извика Къртицата.

– Да, мадам... По цял ден ще си играем на жмичка. Вие ще жмите, ние ще се крием... Разбрахте ли? – обърна се Лиско към приятелите си. – Кажете!

Тримата започнаха да вдигат глави.

– Разбрахме – рече Димби и примигна.

– Ами тя... госпожата – почеса се Мокси – не ни го обясни както трябва.

– Щях! – обади се Къртицата.

– Чак сега – проговори най-после и Домби. – Едва сега, след като Лиско така нагледно изясни какво противно нещо било слънцето, вече... Дори проговорих.

След като се нарадваха, че Домби е проговорил, Мокси рече:

– Ужасно противно! Лично аз отдавна имам зъб на слънцето, понеже винаги, като си паса, то... как да кажа, винаги ми блести в очите. Да речем, обърна се и пак паса... Паса, паса, а слънцето пак пред очите ми и аз пак се обърна и паса, паса, паса, а то отново, ама отново, ама точно пред очите ми, така, ама ще измери точно да застане пред очите ми и както си паса, не мога да си паса спокойно, ами все си мисля за слънцето, което само чака, и както си паса – точно в очите ми. Добре, викам си, ще си паса и няма да му обръщам внимание. Паса си аз, паса, паса, паса и хоп!...

– Стоп! – извика Къртицата, след което огледа кожата си, тъй като се опасяваше, че се е изприщила.

– Има още – настоя наивно Мокси.

– Не!... Моля ви!

Къртицата потръпваше от нерви и умолително поглеждаше към Лиско. Лисчето от своя страна изгледа строго Мокси и му каза да се засрами.

– Засрами се! – скара му се Лиско.

– Исах да кажа...

– Мълчи!

– Нали за слънцето? – смотолеви Мокси, но млъкна, защото Лиско удари с лапа по земята.

– Стига дълги истории! – извика Лиско. – Стига си пасал!... Нямаме нерви да те слушаме как си излязъл на полянката и си започнал да пасеш и пасеш, пасеш, пасеш, а слънцето

изведнъж в очите ти!... Помня как веднъж дойдох при теб и ти казах да се обърнеш с опашка към него...

– Така беше!

– Млъкни!... И като ти казах, ти наистина се обърна и започна да си пасеш, и ми каза колко хубаво се пасе с опашка към слънцето, и продължи да си пасеш, но накрая слънцето пак се изтъпанчи пред очите ти, и ти рече – това слънце ми пречи да паса, а аз ти казах да се обърнеш отново и ти ми каза докога да се обръщам така, а аз ти казах – докато залезе слънцето, а ти ми каза, че си дошъл да пасеш, а не да се въртиш като въртележка, а аз ти казах...

– Боже мой! – изкрещя с всички сили Къртицата.

Лиско погледна козината ѝ. Тя бе настръхнала. По всяка вероятност господарката на подземния дворец се бе изприщила навсякъде.

Лиско се извини учтиво, като заяви, че това е една малка тренировка пред големите изпитания, които ги очакват занапред с Мокси в дългите дни и нощи под земята. След това се впусна да говори за онези същества, които не се съобразяват нито с

обстановката, нито с момента, ами непрекъснато плещят за щяло и нещяло. Тук Мокси се намеси за трети път да обясни, че не става дума за щяло и нещяло, а за слънцето. Къртицата изкрещя още веднъж, отпусна се на земята и помоли за петминутно мълчание. Петте минути минаха, нервите на Къртицата се отпуснаха. Тя заяви, че разговорът против слънцето ѝ харесва и може да продължи, само че без участието на Мокси.

Тогава Димби подхвана първоначалната тема:

– И на мен ми правеше впечатление, че слънцето е противно нещо, но си виках: е, сигурно не е, щом го хвалят навсякъде. Понякога се заблуждаваме от хвалбите.

– Така е – съгласи се Домби. – Мнозина смятат, че слънцето е най-важното нещо за живота, но лично аз съм забелязал, че когато има слънце, все гледам да съм на сянка.

– А тук е вечна сянка – подхвана Лиско. – Благодат!... По цял ден ще си вървим из лабиринтите, ще говорим с паяка, няма дъждове, няма снегове – говори си с паяка и си гледай кефа!...

Безкрайно доволна от тази част на разговора, господарката на подземния дворец заяви, че според нея всичко вече е ясно, гледищата са уеднаквени, пожела им още веднъж добре дошли и заключи:

– Пред вас е целият мой дворец. Разположете се и живеете!

За да покаже как може да се живее в дворец, Лиско легна до стената на залата, положи глава на скръстените си лапи и въздъхна:

– Кеф!

– Голям кеф! – рече Димби и легна до другата стена.

– Това е животът! – протегна се Домби и се търкули на пода, където преди това бе падал няколко пъти.

– ГОРЕ трябва да търсиш сянка – излегна се до него Мокси, – а тук навсякъде е сянка!... Чудесно!

Господарката на подземния рай сияеше. Тя отпусна главата си на пода. Не ѝ оставаше нищо друго, освен да помечтае за новия живот с палавниците от горния свят. Беше ги виждала как си живеят, беше чувала гласовете им, а понякога и песните им.

– Така се живее сто години! – обърна се на другата страна Лиско.

– Не ми говори! – прозя се Димби.

– Сто и двайсет години! – наддаде Домби.

– А след това да става каквото ще! – заключи Мокси и поклати опашка.

Лиско заяви, че както си лежат безгрижно, ще бъде добре, ако им се предостави възможност да чуят още веднъж любимия смях-

кикот в изпълнение на Къртицата. Господарката на подземния рай се поласка, изправи се, пое въздух и изпълни номера си.

Когато отекна последният звук на смеха, Лиско забеляза:

– Звучи като музика. Бях се затъжил за него. Обещавате ли ни тази радост всеки ден?

– Когато и колкото пожелаете – отвърна Къртицата.

– Все едно, че слушаш арфа! – рече Димби.

– На мен пък ми прозвуча като саксофон – рече Домби.

– А пък аз – изказа се и Мокси, – затворя ли очи, си представям канарче.

Къртицата изказа опасения, че може би я ласкаят пресилено, и все пак още веднъж благодари за вниманието, след което пожела да чуе нещо от гостите.

– Например една песен – помоли тя.

– Песен? – Лиско погледна приятелите си. – Може!... Приятели, да му отперем на бърза ръка една песен, а?

В ушите му вече набираха сила струнните инструменти, създаваха фон, върху който лисичето искаше да измисли нещо особено.

– Няма да пея, а ще говоря като песен – осведоми той, а „хористите“ се съгласиха, какво да правят – бяха само хористи и се намесваха само ако им подадат знак.

Ето какво измисли Лиско върху тихия фон на оркестъра:

– В най-забутаните гънки на човешката душа тя живее. В най-забутаните гънки се спотайва и мълчи. Ненадейно някой ден се измъква и след туй поразява. Като някакъв камшик своя остър зъл език тя развява.

Димби, Домби и Мокси видяха подадения знак и запяха:

*Завистта, Завистта, Завистта –
срещу нея няма средство на света!*

Хористите млъкнаха, а лисичето продължи:

– Гледаш – поляна. Просторна, голяма. Отгоре покрита с цветя. А пък отдолу е яма до яма – умело изкопани, все ями на Завистта.

Диригентът подаде знак, тримата му приятели запяха отново:

*Завистта, Завистта, Завистта –
презрете, моля, и заплюйте Завистта!*

Лиско: – Гледаш – поляна. Просторна, голяма. Отгоре покрита с трева... Пристъпваш и падаш в невидима яма... Разбираш, че тази

невидима яма, о, да – тази скрита невидима яма сред чудната най-ароматна поляна за тебе, за тебе е тя!...

Хористите и диригентът протегнаха блажено ръце, лапи и крака.

– Кеф! – рече сладко Лиско, докато струнните инструменти си отиваха.

– И колко е забавно! – забеляза Димби.

Къртицата мълчеше и зорко следеше всеки от тях.

– Лиско – започна най-после тя.

– Кажете, мадам.

– Тази песен за мен ли се отнасяше?

– Амии, те, песните, се пеят и... който ги слуша, трябва сам да разбере за кого се отнасят... В тази песен се говори за някоя си Завист, а вие сте Къртица.

– Но се говори за ями, дупки... Неща, които са моя специалност.

– О, разбирам. Искате да кажете, че ние мислим... Как да се изразя... Вие мислите, че ние мислим, че вие завиждате на нас, които си играем под слънцето, пеем си и си правим приключения, а вие скитате на тъмно под краката ни и един ден си викате: защо да не ги издърпам тук тия хлапаци, само аз няма да съм на тъмно я!... Нека и те да са на тъмно. Да си ги пленя и да им се смея на нещастieto... Сигурно си мислите, че ние си мислим така, но не е така. Вие сте благородна дама, царица, поканихте ни на гости и дойдохме, защото тук ни е по-добре, отколкото горе, при омразното слънце... и по-интересно.

– Така че оставаме! – допълни Димби.

Къртицата ги погледна косо:

– Да не лъжете, ей!

– Честна дума! – увери я Лиско.

– Кой знае – продължи да го гледа накриво Къртицата. – Голям си хитрец, ама да видим... Ще внимавам.

– Вижте какво, мадам – каза Лиско, – аз съм такъв хитрец, че колкото и да внимавате, ще ви надхитря и хич не се опитвайте да внимавате. Дойде ли му времето, окото ми няма да мигне и ще ви надхитря. Затова гледайте си живота. Събрали сме се да се веселим, а не да се дебнем и подозираме.

– Прав си! – отсече Къртицата. – Оттук не може да се бяга. Да започваме!...

– Какво искате?

– Да играем на нещо.

– Добре... Жмичка?

– Какво е то?

– Излизате от залата, жмите, а ние се крием по лабиринта, търсите ни, откриете ли някого, той жми, а другите се крият... Приятно и забавно.

– Може! – отвърна Къртицата. – Отивам да жмя така ли?

– Така. Вие жмите. ние се крием.

– Видяхте ли, че е хубаво? – рече доволно Къртицата. – Това исках!...

Тя се отправи към лабиринта. Излезе от залата, кривна вляво и запита:

– Затварям очи, така ли?

– Така!

– И нищо повече?

– А, не... Броите до сто.

– При деветдесет и девет тръгвам, така ли?

– Точно така.

– Чудесно!

Къртицата започна да брой високо и отчетливо. В гласа ѝ имаше радост, дори щастие. Най-после!... Край нея приятели, играе си, ето – сега брой, а те се крият, тя ще ги спипа всичките, защото познава лабиринта като никой друг и винаги ще знае къде да се крие, и винаги други ще мижат, а тя ще се забавлява ли, забавлява с пленниците си.

...седем, осем, девет...

– Ти си луд! – обърна се към лисичето Димби.

– Не ми се живее тук! – рече Домби.

– И дума да не става! – почти извика Мокси. – Лиско ни предаде!... Вместо да... таковаме, ние стоим тук и играем на жмичка!

...единайсет, дванайсет, тринайсет...

– Предател!

– Истински предател – процеди Домби, който все повече и повече идваше на себе си.

– Тихо! – Лиско изшътка. – Кротко!

– Не искам! – Мокси бе категоричен. – Предадоха ни!...

– Мълчи, глупако!... ...седемнайсет, Осемнайсет, деветнайсет...

– Под масата има дупка, покрита с плоча – прошепна Лиско.

Мълчание.

...двайсет и едно, дваайсет и две, дваайсет и три...

– Една хубава дупка! – смигна лисичето.

...двайсет и пет, дваайсет и шест, дваайсет и седем...

– Идеално изработена! – поклати глава Лиско.

– Пак дупка! – уплаши се Домби и с това доказа, че наистина се е съвзел.

– Стига дупки! – нервира се Мокси.
– Да, но тази дупка е особена – усмихна се лисичето.
...трийсет и едно, трийсет и две, трийсет и три...
– Какво ѝ е особеното?
– Е, как да ти обясня...
...трийсет и седем...
– ...води НАГОРЕ... Довиждане!...
– Къде? – изплаши се Мокси.
– Аз си тръгвам, а вие, ако искате, останете да играете с мадам на жмичка!...

Лиско се пъхна под масата.

...четирийсет и три, четирийсет и четири...

Мокси се напъха под масата.

...четирийсет и пет...

Домби се хвърли към масата, в бързината се удари в ръба, падна, но този път се изправи сам и се изгуби в дупката, следван от Димби, който последен чу гласа на Къртицата да казва:

...петдесет и едно, петдесет и две, петдесет и три...

Щастливата царица на подземния рай броеше търпеливо и си мислеше колко добре се живее в компанията на известни палавници, за които говори цялата гора и чиято слава се носи от полянка до полянка, припомняше си колко ловко им подкопа пътеката и как лесно ги набути в Голямата Отвесна Дупка, оттам в По-малката Хоризонтална Дупка, а от нея – в Лабиринта... В Лабиринта мислите ѝ се оплетоха, тя забрави докъде бе стигнала, но като помисли малко и като се сети, че тук тя е господар, спокойно извика:

– ...деветдесет и девет, сто!

Господарката на подземния рай се вмъкна направо в залата.

Хвърли бегъл поглед и каза:

– Тук ги няма.

Върна се в първия вход на Лабиринта и рече:

– И тук ги няма! – Затананика си нещо. – А тук съвсем ги няма!... Има си хас да са влезли в Лабиринта!... – Къртицата се усмихна. – Не са толкоз глупави.

Щом се увери още веднъж, че компаньоните ѝ не са толкоз глупави, Къртицата се върна в Залата и започна да я оглежда внимателно. Тук тя се досети, че може би партньорите ѝ не са никак глупави, и извика. Хвърли се към масата, пъхна се под нея и като видя отместената плоча, извика силно.

Нейният вик се чу ГОРЕ, защото умерено наклонената галерия водеше към света на слънцето и птиците. Това не беше нищо друго освен служебният вход на Къртицата към света.

ГОРЕ, застанали до дупката, от която бяха излезли, Лиско, Димби, Домби и Мокси се смееха и чакаха. Най-после Къртицата подаде глава.

– Ще се върнете, нали? – запита тя.

– Ха-ха-ха!

– Вижте какво противно слънце!

– Ха-ха-ха!

– Ужасно слънце, нали?... Елате де!

– Ха-ха-ха!

– Ох, не мога!... Слънцето е непоносимо.

Къртицата се скри в дупката си, а бандата на Лиско продължаваше да се смее.

– Какво бе?... На кого се смееете?

Обърнаха се. До тях стоеше Чими.

– На кого се смееете бе, глупаци?

– На Завистта! – отвърна Лиско.

– Къде е тя?

– Под земята.

– Където ѝ е мястото.

– Добре де, защо се смееете?

– Приятно ни е.

– Глупаци такива!

Чими ги наруга още няколко пъти и си тръгна, но се върна, наруга ги още веднъж и отново си тръгна, но се върна и каза:

– Много шум вдигате, ей!... Защо вдигате такъв шум?

Той ги наруга допълнително и изчезна, без да се върне, като смяташе, че с това ще ги ядоса.

Когато бандата се насмя още и всеки каза, че за днес им стига едно приключение, някой предложи да отидат до реката, макар да знаеше добре, че и без това щяха да отидат.

И тръгнаха.

